

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
HAROKOPIO UNIVERSITY

**Σχολή Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων
Οικονομικών**

Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης

**Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Βιώσιμη Ανάπτυξη»**

Άρθρο 1

Αντικείμενο – Σκοπός

¹1.1 Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Βιώσιμη Ανάπτυξη» παρέχει υψηλού επιπέδου επιστημονική εξειδίκευση στα γνωστικά πεδία της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Περιλαμβάνει τρεις ειδικεύσεις σπουδών: α) Τοπική Ανάπτυξη και Έξυπνες Πόλεις, β) Διαχείριση Περιβάλλοντος, γ) Βιώσιμη Εφοδιαστική Αλυσίδα με διακριτούς στόχους ως προς την κατάρτιση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών του. Το Πρόγραμμα αποσκοπεί στην προαγωγή της γνώσης και της επιστήμης, στην καλλιέργεια δεξιοτήτων και στην ανάπτυξη της έρευνας και αναφέρεται σε συναφή πεδία με αυτά που θεραπεύει το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος.

1.2 Το ΠΜΣ «Βιώσιμη Ανάπτυξη» απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) στις παρακάτω τρεις ειδικεύσεις μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών:

- α) Τοπική Ανάπτυξη και Έξυπνες Πόλεις
- β) Διαχείριση Περιβάλλοντος
- γ) Βιώσιμη Εφοδιαστική Αλυσίδα

Το Πρόγραμμα της ειδίκευσης «Τοπική Ανάπτυξη και Έξυπνες Πόλεις» σχετίζεται με την εξειδίκευση των φοιτητών/τριών σε θέματα που άπτονται με την τοπική ανάπτυξη, τις έξυπνες πόλεις, την επιχειρηματικότητα, την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη περιφερειών και πόλεων.

Το Πρόγραμμα της ειδίκευσης «Διαχείριση Περιβάλλοντος» εκπαιδεύει τους/τις αποφοίτους του σε θέματα που σχετίζονται με σε τομείς που άπτονται με τη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, τη διαχείριση των φυσικών πόρων, τη διαχείριση των αποβλήτων στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας.

Το Πρόγραμμα της ειδίκευσης «Βιώσιμη Εφοδιαστική Αλυσίδα» έχει σκοπό να εκπαιδεύσει τους/τις αποφοίτους του σε θέματα που άπτονται βιώσιμων εφοδιαστικών αλυσίδων, Logistics, Προμηθειών/Αγορών, Εξυπηρέτησης πελατών, Εκτέλεσης Παραγγελιών, Αποθήκευσης, και Μεταφορών.

1.3 Οι τίτλοι απονέμονται από το Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.

1.4 Το ΠΜΣ «Βιώσιμη Ανάπτυξη» έχει ως στόχο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες (ΜΦ) να αποκτήσουν θεωρητικές γνώσεις, εξειδίκευση, επιστημονικές, ερευνητικές και επαγγελματικές δεξιότητες και ικανότητες καθώς και κριτική/δημιουργική σκέψη. Οι απόφοιτοι ΜΦ διαθέτουν γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες στην επιστημονική έρευνα που επιτρέπουν την παραγωγή ερευνητικού έργου και την προαγωγή της επιστήμης. Με την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες (ΜΦ) αναμένεται να:

- συμβάλουν στην αναβάθμιση στην προαγωγή της έρευνας που σχετίζεται με την Βιώσιμη Ανάπτυξη,
- διαθέτουν αυξημένη ικανότητα ανάλυσης προβλημάτων και πρωτοβουλιών, εφόδια που θα διευρύνουν σημαντικά τις δυνατότητες απασχόλησής τους.
- γνωρίζουν τις αρχές δεοντολογίας και ηθικής στην επιστημονική έρευνα.

---

¹ Ο Κανονισμός του ΠΜΣ “Βιώσιμη Ανάπτυξη” είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ στους ακόλουθους συνδέσμους: [ελληνικά](#) - [αγγλικά](#).

- υποστηρίζουν και προωθούν την επιχειρηματικότητα, μέσω της απόκτησης περισσότερων γνώσεων και δεξιοτήτων σε θέματα ανθρώπινης συμπεριφοράς και της φιλοσοφίας των κοινωνικών και οικονομικών αλλαγών, σε ακόμα περισσότερο διευρυμένους τομείς της απασχόλησης.
- αποτελούν εξειδικευμένους επιστήμονες, οι οποίοι θα καλύπτουν ανάγκες σε στελεχιακό δυναμικό δημόσιων και ιδιωτικών φορέων στους τομείς της Τοπικής Ανάπτυξης.
- αξιολογούν την εγγενή αξία του φυσικού περιβάλλοντος ως συστατικού παράγοντα της βιώσιμης ανάπτυξης.
- κατανοούν την άρρηκτη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στις ανθρώπινες δραστηριότητες, τους φυσικούς πόρους και τα απόβλητα στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας.
- εμπνεδώνουν τις θετικές επιπτώσεις που έχουν τα διαχειριστικά μέτρα και προγράμματα για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.
- κατανοούν την λειτουργία και δυναμική αλληλεπίδραση των παγκόσμιων εφοδιαστικών αλυσίδων και τη σημασία τους για την χώρα μας.
- αποτελούν καταρτισμένα στελέχη σε τμήματα *Logistics, Προμηθειών/Αγορών, Εξυπηρέτησης πελατών, Εκτέλεσης Παραγγελιών, Αποθήκευσης, Μεταφορών*, κτλ.

Άρθρο 2

Δομή και όργανα του Π.Μ.Σ.

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του ΠΜΣ σύμφωνα με το νόμο 4957/2022 είναι:

2.1 Σε επίπεδο Ιδρύματος αρμόδια όργανα είναι η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και η Σύγκλητος.

2.2 Σε επίπεδο Τμήματος αρμόδια όργανα είναι η Συνέλευση του Τμήματος, η Συντονιστική Επιτροπή και ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του ΠΜΣ.

2.2.1 Η Συνέλευση του Τμήματος.

Αρμοδιότητες της Συνέλευσης του Τμήματος είναι να:

α) εισηγείται στη Σύγκλητο διά της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών την αναγκαιότητα ίδρυσης/τροποποίησης ΠΜΣ, καθώς και την παράταση της διάρκειας του ΠΜΣ,

β) ορίζει τον Διευθυντή/την Διευθύντρια και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής (ΣΕ) του ΠΜΣ,

γ) συγκροτεί, μετά από εισήγηση της ΣΕ, επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών (ΜΦ) και να εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο ΠΜΣ,

δ) αναθέτει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων/διδασκουσών του ΠΜΣ και δύναται να αναθέτει επικουρικό διδακτικό έργο στο ΠΜΣ στους υποψήφιους/στις υποψήφιες διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/διδάσκουσας του ΠΜΣ,

ε) συγκροτεί, μετά από εισήγηση της ΣΕ, εξεταστικές επιτροπές για την αξιολόγηση των διπλωματικών εργασιών των ΜΦ και να ορίζει τον επιβλέποντα/την επιβλέπουσα ανά εργασία,

στ) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και να απονέμει το ΔΜΣ,

ζ) εγκρίνει τον απολογισμό του ΠΜΣ, κατόπιν εισήγησης της ΣΕ,

η) αναθέτει σε ΜΦ τη διεξαγωγή επικουρικού διδακτικού έργου σε προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος,

θ) ασκεί κάθε άλλη νόμιμη αρμοδιότητα.

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος οι αρμοδιότητες των περ. γ) και ε) δύναται να μεταβιβάζονται στη ΣΕ του ΠΜΣ.

2.2.2 Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ)

Η ΣΕ αποτελείται από τον Διευθυντή/την Διευθύντρια του ΠΜΣ και τέσσερα (4) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) του Τμήματος και ομότιμους καθηγητές/καθηγήτριες, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του ΠΜΣ και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο ΠΜΣ. Τα μέλη της ΣΕ καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η ΣΕ είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

α) καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του ΠΜΣ και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το ΠΜΣ διαθέτει πόρους, και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ),

β) καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του ΠΜΣ,

δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του ΠΜΣ και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών,

ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου,

στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών/Καθηγητριών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του ΠΜΣ,

ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

η) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών,

θ) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος τα μέλη των εξεταστικών επιτροπών των διπλωματικών εργασιών, ένα από τα μέλη των οποίων είναι ο επιβλέπων/η επιβλέπουσα,

ι) εξετάζει φοιτητικά θέματα όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, παράτασης σπουδών, παρακολούθησης μαθημάτων άλλων ΠΜΣ, κ.ά. και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος,

ια) εξετάζει οποιοδήποτε θέμα ανακύπτει σχετικά με το ΠΜΣ.

2.2.3 Ο Διευθυντής/Η Διευθύντρια του ΠΜΣ

Ο Διευθυντής/Η Διευθύντρια του ΠΜΣ προέρχεται από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδας Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Ο Διευθυντής/Η Διευθύντρια του ΠΜΣ έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) προεδρεύει της ΣΕ, συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,

β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και τη λειτουργία του ΠΜΣ προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ) εισηγείται προς τη ΣΕ και τα λοιπά όργανα του ΠΜΣ και του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΑΕΙ) θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του ΠΜΣ,

δ) είναι Επιστημονικός Υπεύθυνος/Επιστημονική Υπεύθυνη του προγράμματος και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,

ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του ΠΜΣ και του Εσωτερικού Κανονισμού μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του ΠΜΣ,

στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του ΠΜΣ

Ο Διευθυντής/Η Διευθύντρια του ΠΜΣ, καθώς και τα μέλη της ΣΕ δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

2.3 Γραμματειακή υποστήριξη ΠΜΣ

α) Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ γίνεται από υπάλληλο που διοικητικά ανήκει στη Γραμματεία του Τμήματος Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης. Στη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη περιλαμβάνονται ενδεικτικά η προετοιμασία της διαδικασίας εισδοχής υποψηφίων, η τήρηση μητρώου φοιτητών/φοιτητριών, η τήρηση των οικονομικών στοιχείων του Προγράμματος, κ.λπ. Όλες οι ακαδημαϊκές εργασίες εκτελούνται με την ευθύνη και τις οδηγίες του Διευθυντή/της Διευθύντριας του ΠΜΣ.

γ) Το ΠΜΣ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία με ίδιους πόρους προσλαμβάνει εξωτερικούς συνεργάτες για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη, οι οποίοι και πάλι βρίσκονται υπό την επιστάση της Γραμματείας του Τμήματος.

Άρθρο 3

Κατηγορίες και αριθμός εισακτέων

3.1 Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Τμημάτων ΑΕΙ. της ημεδαπής καθώς και Τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής συναφών γνωστικών αντικειμένων με αυτό του ΠΜΣ.

3.2 Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων/διδασκουσών του ΠΜΣ και την αναλογία φοιτητών-διδασκόντων, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αίθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά εργασίας. Στη βάση των ανωτέρω, ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/φοιτητριών στο ΠΜΣ ορίζεται σε 45 συνολικά και στις τρεις ειδικεύσεις.

3.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων γίνεται δεκτό ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) κατ' έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ.

3.4 Οι υπότροφοι του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) και οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του ΠΜΣ, εγγράφονται απευθείας στο ΠΜΣ.

3.5 Όλες οι κατηγορίες για να γίνουν δεκτές πρέπει να πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 4

Τρόπος εισαγωγής

4.1 Η επιλογή των φοιτητών/φοιτητριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού.

4.2 Κάθε Απρίλιο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Χαροκοπέιου, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ιδρύματος πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την εισαγωγή ΜΦ στο ΠΜΣ στην οποία αναφέρονται οι ειδικεύσεις του ΠΜΣ, οι προϋποθέσεις συμμετοχής των υποψηφίων ΜΦ στη διαδικασία επιλογής, τα προαπαιτούμενα προσόντα των υποψηφίων, ο αριθμός των διαθέσιμων υποτροφιών και τα κριτήρια απονομής τους, τα απαραίτητα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβληθούν, οι προθεσμίες υποβολής των δικαιολογητικών και η ακριβής διαδικασία με την οποία πρέπει να υποβληθούν. Οι αιτήσεις των υποψηφίων μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται ηλεκτρονικά μέσω ψηφιακής παλτόφρμας του Πανεπιστημίου στη Γραμματεία του ΠΜΣ, σε προθεσμία που ορίζεται στην πρόσκληση και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στον έντυπο ή/και ηλεκτρονικό τύπο και στην ιστοσελίδα του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου και κοινοποιείται στα ενδιαφερόμενα Υπουργεία, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) ή Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) καθώς και τους εποπτευόμενους φορείς αυτών.

4.3 Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει ανά διετία, μετά από εισήγηση της ΣΕ, τριμελή επιτροπή επιλογής εισακτέων αποτελούμενη από μέλη της ΣΕ.

4.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

- Αίτηση συμμετοχής,
- Βιογραφικό σημείωμα,
- Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας,
- Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών,
- Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων με βαθμό πτυχίου,
- Δεύτερος πανεπιστημιακός τίτλος σπουδών, μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών, διδακτορικός τίτλος, εάν υπάρχουν
- Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας (δίπλωμα επιπέδου B2 ή ανωτέρου)
- Πιστοποιητικό άλλης γλώσσας, εάν υπάρχει (δίπλωμα επιπέδου B2 ή ανωτέρου),
- Αντίγραφα επιστημονικών δημοσιεύσεων ή άλλου επιστημονικού συγγραφικού έργου (εφόσον υπάρχουν)
- Αντίγραφο πτυχιακής εργασίας σε ψηφιακή μορφή εάν υπάρχει
- Αντίγραφα βεβαιώσεων παρακολούθησης επιμορφωτικών προγραμμάτων ή προγραμμάτων κατάρτισης (εφόσον υπάρχουν),
- Αντίγραφο βεβαίωσης γνώσης Ηλεκτρονικού Υπολογιστή (Η/Υ) (εφόσον υπάρχει),
- Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας σχετικής με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ, εάν υπάρχουν,
- Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής

- Πιστοποιητικό ελληνομάθειας ή επαρκής, διαπιστωμένη από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων του ΠΜΣ, γνώση της ελληνικής γλώσσας για αλλοδαπούς υποψηφίους

- Συστατικές επιστολές

- Όποιο επιπρόσθετο πιστοποιητικό κρίνουν σημαντικό για την αξιολόγηση της υποψηφιότητάς τους.

Οι αιτήσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά στη διαθέσιμη πλατφόρμα του Πανεπιστημίου application.hua.gr. Η Γραμματεία του ΠΜΣ του Τμήματος παραλαμβάνει τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν στην παραπάνω πλατφόρμα με τα συνημμένα δικαιολογητικά των υποψηφίων. Τον έλεγχο των δικαιολογητικών ως προς την εγκυρότητα, κατά την κατάθεση τους, διενεργεί η Γραμματεία του ΠΜΣ και η επιτροπή επιλογής προβαίνει ακολούθως στην αξιολόγηση των δικαιολογητικών των αιτήσεων υποψηφιότητας.

4.5 Για τους φοιτητές/τις φοιτήτριες από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ), ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα. Προκειμένου να αναγνωρισθεί ένας τίτλος σπουδών πρέπει:

- το ίδρυμα που απονέμει τους τίτλους να συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων, που τηρεί και επικαιροποιεί ο ΔΟΑΤΑΠ,

- ο φοιτητής/η φοιτήτρια να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο ΑΕΙ.

4.6 Η επιλογή των εισακτέων γίνεται με αξιολόγηση του φακέλου του υποψηφίου/της υποψήφιας και με προφορική συνέντευξη, και βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια, τα οποία διασφαλίζουν τις αρχές της ισότητας και της αξιοκρατίας. Τα κριτήρια αυτά είναι τα παρακάτω:

Βαθμός Πτυχίου	30%
Επαγγελματική ή ερευνητική εμπειρία (δημοσιεύσεις, ανακοινώσεις, συμμετοχή σε σεμινάρια/συνέδρια σε συναφή προς το ΠΜΣ γνωστικά αντικείμενα)	20%
Πιστοποιημένη γνώση αγγλικής γλώσσας	10%
Κατοχή άλλου μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος	5%
Συστατικές επιστολές	5%
Συνέντευξη με την επιτροπή επιλογής	30%

Κατά τη διαδικασία της προφορικής συνέντευξης αξιολογούνται σε ποσοστά:

- Η συνολική συγκρότηση και επιστημονική επάρκεια των υποψηφίων (10%)
- Το κίνητρο και το ενδιαφέρον τους για το πρόγραμμα (10%)
- Οι επικοινωνιακές δεξιότητες των υποψηφίων (10%).

Τα προαναφερθέντα κριτήρια αξιολόγησης των υποψηφίων δύναται να διαφοροποιηθούν ύστερα από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, η οποία λαμβάνεται πριν από τη δημοσιοποίηση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

4.7 Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η επιτροπή επιλογής εισακτέων καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/φοιτητριών και τον υποβάλλει στη ΣΕ, η οποία με τη σειρά της τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, γίνονται δεκτοί/δεκτές ως υπεράριθμοι/υπεράριθμες όλοι/όλες όσοι/όσες ισοβαθμίσουν σε ακέραια μονάδα με τον τελευταίο επιτυχόντα/την τελευταία επιτυχούσα. Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών/φοιτητριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο ΠΜΣ οι επιλαχόντες/επιλαχούσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα. Οι επιτυχόντες/επιτυχούσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. πριν από την έναρξη των μαθημάτων. Ο κατάλογος των επιτυχόντων/επιτυχουσών δημοσιεύεται στον ιστότοπο του ΠΜΣ.

Άρθρο 5

Διάρκεια φοίτησης

5.1 Η χρονική διάρκεια του Π.Μ.Σ. ορίζεται σε 12 μήνες, ήτοι δύο (2) ακαδημαϊκά εξάμηνα και οι θερινοί μήνες για την ολοκλήρωση της διπλωματικής εργασίας για φοιτητές/τριες πλήρους φοίτησης. Για φοιτητές/τριες μερικής φοίτησης η χρονική διάρκεια διπλασιάζεται στους 24 μήνες.

5.2 Σε περίπτωση υπέρβασης του ανώτατου χρονικού ορίου φοίτησης, υπάρχει δυνατότητα παράτασης για σοβαρούς λόγους, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του/της ΜΦ και έγκριση από τη Συνέλευση του Τμήματος. Η παράταση δεν υπερβαίνει τα δύο (2) εξάμηνα. Στην περίπτωση αυτή, ο/η ΜΦ θα πρέπει να ολοκληρώσει επιτυχώς τις σπουδές του/της στο προβλεπόμενο διάστημα, ειδάλλως, και μετά την εκπνοή του χρονικού αυτού διαστήματος, ο φοιτητής/η φοιτήτρια διαγράφεται υποχρεωτικά από το ΠΜΣ με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

5.3 Οι ΜΦ που δεν έχουν υπερβεί το ανώτατο όριο φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς τη Σ.Ε. και έγκριση από τη Συνέλευση του Τμήματος, δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.). Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Οι φοιτητές/φοιτήτριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

5.4 Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης του χρόνου φοίτησης συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη ΣΕ, η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος. Η Συνέλευση εγκρίνει ή απορρίπτει την αίτηση για παράταση, λαμβάνοντας υπόψη την εισήγηση της ΣΕ. Σε

περιπτώσεις αναστολής φοίτησης, ο/η ΜΦ συνεχίζει τα μαθήματα όταν προσφέρονται στα αντίστοιχα εξάμηνα της επόμενης περιόδου λειτουργίας του ΠΜΣ.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Σπουδών

6.1 Το ΠΜΣ ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

6.2 Για την απόκτηση του ΜΔΣ απαιτούνται συνολικά εβδομήντα πέντε (75) πιστωτικές μονάδες βάσει του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Συσώρευσης Ακαδημαϊκών Μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) για κάθε ειδικευση. Εξήντα (60) από αυτές αντιστοιχούν στα μαθήματα και δεκαπέντε (15) αντιστοιχούν στη ΜΔΕ. Όλα τα μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως και, κατά περίπτωση, περιλαμβάνουν παραδόσεις (στην ελληνική γλώσσα), διαλέξεις, σεμινάρια εξειδικευμένης κατάρτισης και εργαστήρια (στην ελληνική ή στην αγγλική γλώσσα), διά ζώσης ή και εξ αποστάσεως σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

6.3 Η γλώσσα διδασκαλίας και η γλώσσα συγγραφής της ΜΔΕ είναι η ελληνική. Η συγγραφή της ΜΔΕ μπορεί να πραγματοποιηθεί εκτός από την Ελληνική και στην αγγλική γλώσσα κατόπιν αιτήσεως του/της ΜΦ, με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα/της επιβλέπουσας και της ΣΕ.

6.4 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι ΜΦ υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, συγγραφή επιστημονικών εργασιών, καθώς και σε εκπόνηση ΜΔΕ. Εκτός των μαθημάτων, το ΠΜΣ υποστηρίζει μια σειρά από δραστηριότητες ανταποδοτικού χαρακτήρα για τους ΜΦ, όπως βραβεία, υποτροφίες, σεμινάρια, εργαστηριακές ασκήσεις. Επιπρόσθετα, το ΠΜΣ διοργανώνει συνέδρια - ημερίδες με δωρεάν συμμετοχή των ΜΦ καθώς και εκπαιδευτικές εκδρομές.

6.5 Η διδασκαλία στο πλαίσιο των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης. Στο ΠΜΣ δύνανται να χρησιμοποιούνται μέθοδοι σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, σε περιπτώσεις όπου δεν είναι δυνατή η μετακίνηση των διδασκόντων/-ουσών ή μέρους των ΜΦ σε ποσοστό που σε καμία περίπτωση δεν θα ξεπερνά το 30% (άρ. 48 του Κανονισμού Σπουδών Χαροκοπείου Πανεπιστημίου), όπως σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή εκτάκτων συνθηκών όπου δεν καθίσταται δυνατή η διά ζώσης διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή η χρήση των υποδομών του Ιδρύματος για την διεξαγωγή των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και λοιπών δραστηριοτήτων του. Επίσης, πέραν των υποχρεωτικών ωρών διδακτικού έργου ανά μάθημα, με τον ίδιο τρόπο δύνανται να οργανώνονται μαθήματα εμβάθυνσης και φροντιστηριακών ασκήσεων, ειδικών σεμιναρίων και διαλέξεων. Τα μέσα και οι μέθοδοι εξ αποστάσεως εκπαίδευσης βασίζονται στην υποδομή του Ιδρύματος και υποστηρίζονται από το Κέντρο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΚΗΔ) του Ιδρύματος, όπως περιγράφονται στον Κανονισμό Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.

6.6 Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο τηρεί προσβάσιμη ηλεκτρονική πλατφόρμα, μέσω της οποίας παρέχονται υπηρεσίες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα δύνανται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο δύνανται να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, καθώς και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των ΜΦ και προστατεύεται από τον ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

6.7 Για την απονομή του Δ.Μ.Σ., απαιτείται η επιτυχής συμπλήρωση 75 πιστωτικών μονάδων του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) (30 ECTS ανά ακαδημαϊκό εξάμηνο και 15 ECTS η διπλωματική εργασία). Τα περιεχόμενα και οι τίτλοι των μαθημάτων καθώς και η κατανομή τους σε εξάμηνα μπορούν να προσαρμόζονται δυναμικά, ανάλογα με τις τρέχουσες εξελίξεις στην έρευνα και την ανάπτυξη στο αντίστοιχο ερευνητικό πεδίο. Κάθε ένα από τα προσφερόμενα μαθήματα, υποχρεωτικά και επιλογής, αντιστοιχεί σε 5 ECTS. Προσφέρονται σε δύο εξάμηνα. Κάθε φοιτητής πλήρους φοίτησης θα πρέπει να ολοκληρώσει επιτυχώς 6 μαθήματα σε κάθε εξάμηνο, υποχρεωτικά και επιλογές, σύμφωνα με το πρόγραμμα της κατεύθυνσης που εντάσσεται. Οι φοιτητές μερικής φοίτησης πρέπει να παρακολουθούν και να ολοκληρώσουν 3 μαθήματα ανά εξάμηνο, λαμβάνοντας υπόψη το προτεινόμενο πρόγραμμα για το πρώτο και δεύτερο έτος σπουδών, που καθορίζεται σε ετήσια βάση.

6.8 Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδίκευση διαμορφώνεται ως εξής:

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

Ειδίκευση: Τοπική Ανάπτυξη και Έξυπνες Πόλεις

- *Ποσοτικές μέθοδοι:* Σκοπός της στατιστικής ανάλυσης, Είδη Δεδομένων και Μεταβλητών, Πίνακες και Διαγράμματα, Εισαγωγή στα Μέτρα Θέσης και Μεταβλητότητας. Εισαγωγή δεδομένων σε Η/Υ, Διαγράμματα, Ανάλυση Ποσοτικών δεδομένων Πίνακες και Διαγράμματα μέτρων θέσης. Ανάλυση ποσοτικών δεδομένων - Πίνακες και Διαγράμματα μέτρων Διασποράς – Συσχέτιση ποσοτικών μεταβλητών. Ανάλυση Ποιοτικών μεταβλητών – Πίνακες Συχνοτήτων- Πίνακες Διπλής Εισόδου. Επαγωγική Στατιστική – Διαστήματα Εμπιστοσύνης (μέσου, ποσοστών) – Εισαγωγή στους Ελέγχους υποθέσεων. Έλεγχοι Υποθέσεων. Μη Παραμετρικοί Έλεγχοι Υποθέσεων - Απλή Γραμμική παλινδρόμηση. Απλή Γραμμική παλινδρόμηση - ANOVA. Εφαρμογές με χρήση Η/Υ. Δυνατότητα χρησιμοποίησης ενός ή περισσότερων στατιστικών πακέτων.
- *Διαχείριση έξυπνων πόλεων:* Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση βασικών γνώσεων και ικανοτήτων που απαιτούνται για την αποτελεσματική διαχείριση έξυπνων πόλεων, που χαρακτηρίζονται από ταχεία αστικοποίηση. Θα δίνεται έμφαση στην περιγραφή παραγόντων που ευθύνονται για την πολυπλοκότητα της αστικής διαχείρισης και στην κατανόηση της τεχνολογίας που μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη και εφαρμογή της αστικής διαχείρισης. Θα περιγράφονται ολοκληρωμένα μοντέλα αστικής διαχείρισης (Urban Management).
- *Πληροφοριακά Συστήματα Οργάνωσης, Διαχείρισης και Διοίκησης:* Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση των πληροφοριακών συστημάτων που εξυπηρετούν λειτουργίες σε διοικητικό επίπεδο, για την κάλυψη βασικών λειτουργιών των αστικών θεμάτων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης όπως προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, έλεγχο και λήψη αποφάσεων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα σχετικά συστήματα, είτε εσωτερικά (πχ. οικονομική διαχείριση), όσο και εξωτερικά (διαφήμιση, επικοινωνία με τους πολίτες, συναλλαγές με προμηθευτές υπηρεσιών, κτλ.)
- *Βιωσιμότητα και έξυπνες πόλεις:* Ερμηνεία των όρων Βιώσιμη Ανάπτυξη. Θεσμικό Πλαίσιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Στόχοι και Διεθνείς Συνδιασκέψεις για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Συνδιάσκεψη της Στοκχόλμης, Έκθεση Brundland, Συνδιάσκεψη του Ρίο, Habitat Agenda, κ.ά.). Βασικοί στόχοι και εφαρμογή της Local Agenda 21. Πολιτικές και Δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Πολιτικές και Δράσεις της Ελλάδας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Ευρωπαϊκό και Ελληνικό Θεσμικό Πλαίσιο.

Παράγοντες που συμβάλουν στη Βιώσιμη Ανάπτυξη των τόπων (μεταφορές, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, υποδομές για το περιβάλλον, την έρευνα και την τεχνολογία, αγροτικός τομέας, πολιτιστική και αρχιτεκτονική κληρονομιά κ.ά). Βιωσιμότητα των πόλεων, βιωσιμότητα των περιφερειών. Δίδεται έμφαση στις έξυπνες πόλεις.

- *Place Branding, Φυσικές και Πολιτιστικές Διαδρομές:* Παγκόσμιες και Ευρωπαϊκές Πολιτικές για την Προστασία του φυσικού και Πολιτισμικού Περιβάλλοντος. Η προστασία και αξιοποίηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς ως αρωγός βιώσιμης ανάπτυξης των τόπων: μελέτες περίπτωσης. Άυλες Μορφές Πολιτισμού και Ανάπτυξη. Πολιτισμικό περιβάλλον και προσωπικότητες. Πολιτιστικές Εκδηλώσεις και Ανάπτυξη. Τα αρχαιολογικά πάρκα ως μοχλός βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης: μελέτες περίπτωσης. Η σημασία του φυσικού υπόβαθρου ενός τόπου. Ανάδειξη του Φυσικού και Πολιτισμικού Περιβάλλοντος σε Πόλεις. Πολιτιστικές Διαδρομές και Φυσικό Στοιχείο. Φυσικές Διαδρομές στην Πόλη: μελέτες περίπτωσης. Το Ελληνικό φυσικό και πολιτιστικό τοπίο.
- *Οικονομική Ανάλυση:* Εισαγωγή στη μακροοικονομική. Μακροοικονομικοί δείκτες. Το υπόδειγμα ανάπτυξης του Solow. Υποδείγματα ανάπτυξης με επικαλυπτόμενες γενεές. Νέα θεωρία οικονομικής ανάπτυξης. Η θεωρία του πραγματικού οικονομικού κύκλου. Το παραδοσιακό Κεϋνσιανό υπόδειγμα. Πολλαπλασιαστές. Από την Μικροοικονομική θεωρία στη Μακροοικονομική ανάλυση. Η θεωρία της κατανάλωσης. Η θεωρία των επενδύσεων. Ανεργία και Αγορά Εργασίας. Χρήμα, Τράπεζες και Χρηματοοικονομικό Σύστημα. Πληθωρισμός και νομισματική πολιτική. Ορθολογικές Προσδοκίες. Μακροοικονομική Προσαρμογή. Δημοσιονομικά ελλείμματα και δημοσιονομική πολιτική. Εφαρμογές.

Ειδίκευση Τοπική Ανάπτυξη και Έξυπνες Πόλεις	Εβδομάδες / Ώρες ανά εβδομάδα	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
Ποσοτικές μέθοδοι	12/2	5
Διαχείριση έξυπνων πόλεων	12/2	5
Πληροφοριακά Συστήματα Οργάνωσης, Διαχείρισης και Διοίκησης	12/2	5
Βιωσιμότητα και έξυπνες πόλεις	12/2	5
Place Branding, Φυσικές και Πολιτιστικές Διαδρομές	12/2	5
Οικονομική Ανάλυση	12/2	5
Σύνολο πιστωτικών μονάδων (ECTS)		30

Ειδίκευση: Διαχείριση Περιβάλλοντος

- *Ποσοτικές μέθοδοι:* Σκοπός της στατιστικής ανάλυσης, Είδη Δεδομένων και Μεταβλητών, Πίνακες και Διαγράμματα, Εισαγωγή στα Μέτρα Θέσης και Μεταβλητότητας. Εισαγωγή δεδομένων σε Η/Υ, Διαγράμματα, Ανάλυση Ποσοτικών δεδομένων Πίνακες και Διαγράμματα μέτρων θέσης. Ανάλυση ποσοτικών δεδομένων - Πίνακες και Διαγράμματα μέτρων Διασποράς - Συσχέτιση ποσοτικών μεταβλητών. Ανάλυση Ποιοτικών μεταβλητών - Πίνακες Συχνοτήτων- Πίνακες Διπλής Εισόδου. Επαγωγική Στατιστική - Διαστήματα Εμπιστοσύνης (μέσου, ποσοστών) - Εισαγωγή στους Ελέγχους υποθέσεων. Έλεγχοι Υποθέσεων. Μη Παραμετρικοί Έλεγχοι Υποθέσεων - Απλή Γραμμική παλινδρόμηση. Απλή Γραμμική παλινδρόμηση - ANOVA. Εφαρμογές με χρήση Η/Υ. Δυνατότητα χρησιμοποίησης ενός ή περισσότερων στατιστικών πακέτων.

- **Διαχείριση Φυσικών Πόρων:** Εισαγωγή στις έννοιες - φυσικές, βιολογικές, οικονομικές και κοινωνικές πλευρές της χρήσης. Διαδικασίες διαχείρισης και εκτίμησης των περιβαλλοντικών προβλημάτων από τις δραστηριότητες εκμετάλλευσης και επεξεργασίας. Ανανεώσιμοι και μη ανανεώσιμοι ενεργειακοί και υλικοί φυσικοί πόροι, περιγραφή, εκμετάλλευση και συνδεδόμενα περιβαλλοντικά θέματα.
- **Κλιματική Αλλαγή: Επιπτώσεις, Αντιμετώπιση και Προσαρμογή:** Ο μηχανισμός της κλιματικής αλλαγής. Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε ατμόσφαιρα, χερσαία και υδατικά οικοσυστήματα. Πολιτικές και τεχνολογίες αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής. Προσαρμογή και ανθεκτικότητα των ανθρώπινων κοινωνιών και των φυσικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή.
- **Επισιτιστική Επάρκεια και Βιωσιμότητα:** Ορισμός της Επισιτιστικής Επάρκειας και Βιωσιμότητας, Δείκτες Επισιτιστικής Επάρκειας Παγκοσμίως, Δείκτες Επισιτιστικής Επάρκειας στην Ελλάδα, Επισιτιστική Ανεπάρκεια και Υγεία, Συστήματα Τροφίμων, Πρόσβαση σε Τρόφιμα, Κόστος τροφίμων και Βιωσιμότητα, Ευάλωτες Ομάδες του Πληθυσμού, Υπερεπεξεργασμένα Τρόφιμα, Φτωχά Νοικοκυριά και Παχυσαρκία, Πως μπορούμε να παράξουμε ικανή υγιεινής τροφής με σεβασμό στα πλανητικά όρια.
- **Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων:** Ορισμοί, Ποιοτική και ποσοτική σύσταση αποβλήτων, Η ιεραρχία διαχείρισης αποβλήτων, Ευρωπαϊκό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο με έμφαση στο πλαίσιο για την Κυκλική Οικονομία, Κύριες μέθοδοι επεξεργασίας και διάθεσης (μηχανική διαλογή, βιολογική επεξεργασία, θερμική επεξεργασία, ΧΥΤΑ), Διαλογή στην πηγή, ανακύκλωση και ισοζύγια μάζας, Εναλλακτική διαχείριση και διευρυμένη ευθύνη παραγωγού για τα απόβλητα συσκευασίας και άλλα προϊόντα. Ειδική μνεία και ανάλυση γίνεται στις μεθόδους βιολογικής επεξεργασίας (κομποστοποίηση και αναερόβια χώνευση καθώς και σε νέες αναδυόμενες επιλογές, όπως η παραγωγή βιοαιθανόλης από απόβλητα).
- **Κυκλική Οικονομία:** Το μάθημα προσεγγίζει τη θεωρία και τα εργαλεία της κυκλικής οικονομίας, μέσω πολλών διαφορετικών κλάδων (επιστήμη και τεχνολογία περιβάλλοντος, μηχανική κ.λπ.). Είναι οργανωμένο σε τρεις θεματικές, οι οποίες εστιάζουν: α) Στην έννοια της Κυκλικής Οικονομίας (την ιστορική της εξέλιξη, τον ορισμό, τις αρχές της). Οι φυσικοί πόροι παρουσιάζονται ως ροές σε κύκλους ζωής. β) Στον σχεδιασμό, τη χρήση, την επαναχρησιμοποίηση, την επισκευή, την ανακατασκευή και την ανακύκλωση προϊόντων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην «επαναφορά» στον κύκλο ζωής των απόβλητων ως χρήσιμοι πόροι, αλλά και τα εργαλεία για την κυκλική οικονομία ανά υλικό ενδιαφέροντος ή ρεύματος αποβλήτων. γ) Σε (θετικά και αρνητικά) παραδείγματα κυκλικών λύσεων, με στόχο οι φοιτητές-ες να αφομοιώσουν και να εφαρμόσουν σταδιακά το περιεχόμενο του μαθήματος.

Ειδίκευση Διαχείριση Περιβάλλοντος	Εβδομάδες / Ώρες ανά εβδομάδα	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
Ποσοτικές μέθοδοι	12/2	5
Διαχείριση Φυσικών Πόρων	12/2	5
Κλιματική Αλλαγή: Επιπτώσεις, Αντιμετώπιση και Προσαρμογή	12/2	5
Επισιτιστική Επάρκεια και Βιωσιμότητα	12/2	5
Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων	12/2	5
Κυκλική Οικονομία	12/2	5
Σύνολο πιστωτικών μονάδων (ECTS)		30

Ειδίκευση Βιώσιμη Εφοδιαστική Αλυσίδα

- **Ποσοτικές μέθοδοι:** Σκοπός της στατιστικής ανάλυσης, Είδη Δεδομένων και Μεταβλητών, Πίνακες και Διαγράμματα, Εισαγωγή στα Μέτρα Θέσης και Μεταβλητότητας. Εισαγωγή δεδομένων σε Η/Υ, Διαγράμματα, Ανάλυση Ποσοτικών δεδομένων Πίνακες και Διαγράμματα μέτρων θέσης. Ανάλυση ποσοτικών δεδομένων - Πίνακες και Διαγράμματα μέτρων Διασποράς – Συσχέτιση ποσοτικών μεταβλητών. Ανάλυση Ποιοτικών μεταβλητών – Πίνακες Συχνοτήτων- Πίνακες Διπλής Εισόδου. Επαγωγική Στατιστική – Διαστήματα Εμπιστοσύνης (μέσου, ποσοστών) – Εισαγωγή στους Ελέγχους υποθέσεων. Έλεγχοι Υποθέσεων. Μη Παραμετρικοί Έλεγχοι Υποθέσεων - Απλή Γραμμική παλινδρόμηση. Απλή Γραμμική παλινδρόμηση - ΑΝΟΝΑ. Εφαρμογές με χρήση Η/Υ. Δυνατότητα χρησιμοποίησης ενός ή περισσότερων στατιστικών πακέτων.
- **Διαχείριση Πελατειακών Σχέσεων (CRM):** Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των βασικών εννοιών σχετικά με την εξυπηρέτηση πελατών, αλλά και η περιγραφή των διαφόρων πολιτικών εξυπηρέτησης που υιοθετούνται από τις επιχειρήσεις στο πλαίσιο της σύγχρονης πελατοκεντρικής προσέγγισης και διαχείρισης των σχέσεων με τους πελάτες (Customer Relationship Management).
- **Ηλεκτρονικό Εμπόριο:** Σκοπός του μαθήματος είναι η γνώση της επιρροής της «έκρηξης» των ηλεκτρονικών αγορών στο σύγχρονο επιχειρείν με έμφαση στο στρατηγικό σχεδιασμό των σχετικών υποδομών Logistics και στις λειτουργικές απαιτήσεις του κυκλώματος εφοδιασμού. Ιδιαίτερα δε θα αναλυθούν οι νέες πρακτικές στο «τελευταίο μίλι» (last mile) στην εφοδιαστική αλυσίδα
- **Βιωσιμότητα και εφοδιαστική αλυσίδα:** Σκοπός του μαθήματος είναι η γνώση των βασικών πρακτικών που εφαρμόζονται με σκοπό τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, από το σχεδιασμό των προϊόντων και συσκευασιών, έως την επιλογή πηγών προμήθειας και τις διαδικασίες αποθήκευσης και διανομής.
- **Οικονομική της Ενέργειας:** Η κατανόηση της οικονομικής σπουδαιότητας του προβλήματος της ενεργειακής εξάρτησης των επιχειρήσεων και η σφαιρική γνώση για τη λειτουργία της αγοράς ενέργειας αποτελεί το βασικό στόχο του μαθήματος. Για το σκοπό αυτό πραγματοποιείται διερεύνηση της συμβολής των ενεργειακών πόρων στην οικονομία και αναλύονται οι επιπτώσεις της επιλογής των ενεργειακών πόρων από τις επιχειρήσεις καθώς και η ενσωμάτωση δράσεων εξοικονόμησης πόρων σε όλα τα στάδια της ενδοιαστικής αλυσίδας των επιχειρήσεων.
- **Οικονομική Ανάλυση:** Εισαγωγή στη μακροοικονομική. Μακροοικονομικοί δείκτες. Το υπόδειγμα ανάπτυξης του Solow. Υποδείγματα ανάπτυξης με επικαλυπτόμενες γενεές. Νέα θεωρία οικονομικής ανάπτυξης. Η θεωρία του πραγματικού οικονομικού κύκλου. Το παραδοσιακό Κεϋνσιανό υπόδειγμα. Πολλαπλασιαστές. Από την Μικροοικονομική θεωρία στη Μακροοικονομική ανάλυση. Η θεωρία της κατανάλωσης. Η θεωρία των επενδύσεων. Ανεργία και Αγορά Εργασίας. Χρήμα, Τράπεζες και Χρηματοοικονομικό Σύστημα. Πληθωρισμός και νομισματική πολιτική. Ορθολογικές Προσδοκίες. Μακροοικονομική Προσαρμογή. Δημοσιονομικά ελλείμματα και δημοσιονομική πολιτική. Εφαρμογές.

Ειδίκευση Βιώσιμη Εφοδιαστική Αλυσίδα	Εβδομάδες / Ωρες ανά εβδομάδα	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
Ποσοτικές μέθοδοι	12/2	5
Διαχείριση Πελατειακών Σχέσεων (CRM)	12/2	5
Ηλεκτρονικό Εμπόριο	12/2	5

Βιωσιμότητα και εφοδιαστική αλυσίδα	12/2	5
Οικονομική της Ενέργειας	12/2	5
Οικονομική Ανάλυση	12/2	5
Σύνολο πιστωτικών μονάδων (ECTS)		30

ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

Ειδίκευση: Τοπική Ανάπτυξη και Έξυπνες Πόλεις

- *Οικονομική του Περιβάλλοντος:* Εισαγωγή. Οικονομική ανάπτυξη και ρύπανση του περιβάλλοντος. Οικολογία και οικονομική επιστήμη. Οικονομικοί παράγοντες ρύπανσης του περιβάλλοντος. Ποιότητα περιβάλλοντος και οικονομία. Καταστροφή του περιβάλλοντος και ατέλειες του οικονομικού συστήματος. Εξωτερικές οικονομίες. Δικαιώματα ιδιοκτησίας, εξωτερικές οικονομίες και περιβάλλον. Καταστροφή του περιβάλλοντος και οικονομία. Επιπτώσεις. Εθνικό προϊόν και περιβάλλον. Οικονομικές λύσεις των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Προσδιορισμός του επιθυμητού βαθμού ρύπανσης. Συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στον περιορισμό της ρύπανσης. Τύποι κρατικής περιβαλλοντικής παρέμβασης.
- *Τοπικές Αγορές και Οικονομική Ανάπτυξη:* Τοπική οικονομία και ανάπτυξη. Τοπικοί παράγοντες ανάπτυξης. Αντικειμενικοί σκοποί τοπικής ανάπτυξης. Δημόσιοι, Ιδιωτικοί, μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί. Τοπικοί φορείς και εκτίμηση των δραστηριοτήτων τους. Οικονομικοί και κοινωνικοί δείκτες τοπικής/περιφερειακής ανάπτυξης για την εκτίμηση της ποιότητας της τοπικής ζωής. Ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα τοπικής ανάπτυξης – εφαρμογές. Έρευνες πεδίου. Σχέσεις μεταξύ οικονομίας, κοινωνίας και τοπικών θεσμών. Αναπτυξιακές πολιτικές. Κοινωνιολογικοί, γεωγραφικοί και οικονομικοί θεσμοί που συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη. Αναπτυξιακός τοπικός προγραμματισμός
- *Τουρισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη:* Η έννοια της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Χαρακτηριστικά, προτεραιότητες, αρχές. Οι τάσεις της τουριστικής αγοράς, εξέταση προσφοράς και ζήτησης στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον. Η ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού. Μελέτες περίπτωσης στην ελληνική τουριστική αγορά. Ορισμός της καινοτομίας στο επιχειρηματικό περιβάλλον και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Συνέργειες Δημόσιου- Ιδιωτικού τομέα και τοπικών κοινωνιών για ολοκληρωμένη τουριστική ανάπτυξη. Ο Οικολογικός χαρακτήρας της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και η εξασφάλιση αειφορικής χρήσης των πόρων. Προορισμοί με βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και προορισμοί μαζικού τουρισμού. Συγκρίσεις και εξαγωγή συμπερασμάτων.
- *Αστική και Περιφερειακή Ανθεκτικότητα:* Αίτια και Παράγοντες των αναπτυξιακών ανισοτήτων των πόλεων και των περιφερειών. Στόχοι της αστικής και περιφερειακής πολιτικής. Η συμβολή των μεταφορών, της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών, των υποδομών για το περιβάλλον, της έρευνας και της τεχνολογίας, του αγροτικού τομέα, στη βιώσιμη τοπική και περιφερειακή αναπτυξιακή διαδικασία. Η περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πλαίσιο δράσης για τις πόλεις και τις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις περιφέρειες της Ελλάδας. Βιώσιμη ανάπτυξη και διαχείριση των πόλεων μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος, της προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, της ανάπλασης των υποβαθμισμένων περιοχών. Πολιτική της κοινωνικο-οικονομικής συνοχής και βιώσιμο αστικό περιβάλλον. Ενιαία αγορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οικονομική Ανάπτυξη των πόλεων και των περιφερειών μέσω την ενίσχυσης της

επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας, της απασχόλησης. Πόλη και παγκοσμιοποίηση

- *Οικονομία, Κοινωνική πολιτική και ανάπτυξη:* ανάλυση των κοινωνιολογικών προοπτικών για την οικονομική ζωή και τη ρύθμιση των κινδύνων στις προηγμένες βιομηχανικές κοινωνίες. Το μάθημα εστιάζει στον εξειδικευμένο τομέα των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και ανάπτυξης και εξετάζει θεωρητικά και πολιτικά ζητήματα.
- *Τοπική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα:* Η επιχειρηματικότητα ως παράγοντας τοπικής ανάπτυξης. Σύλληψη και επιλογή επιχειρηματικής ιδέας. Επιχειρηματικές δεξιότητες και αναγκαία βήματα για τη δημιουργία επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Επιχειρηματικός καμβάς και χρήσιμα εργαλεία. Ο ρόλος της καινοτομίας και της συνέργειας στην επιχειρηματικότητα. Καινοτόμες πρωτοβουλίες και τοπική ανάπτυξη.

Ειδίκευση Τοπική Ανάπτυξη και Έξυπνες Πόλεις	Εβδομάδες / Ώρες ανά εβδομάδα	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
Οικονομική του Περιβάλλοντος	12/2	5
Τοπικές Αγορές και Οικονομική Ανάπτυξη	12/2	5
Τουρισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη	12/2	5
Αστική και Περιφερειακή Ανθεκτικότητα	12/2	5
Οικονομία, Κοινωνική πολιτική και ανάπτυξη	12/2	5
Τοπική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα	12/2	5
Σύνολο πιστωτικών μονάδων (ECTS)		30

Ειδίκευση: Διαχείριση Περιβάλλοντος

- *Τρόφιμα, Υγεία και Περιβάλλον:* Εισαγωγή στη Γεωργία, Ανθρωπολογία της Διατροφής και Σύγχρονα Συστήματα Τροφίμων, Ιστορική Αναδρομή στην Προέλευση & Παραγωγή της Τροφής, Βιώσιμη Κατανάλωση και Οικολογικό Αποτύπωμα Τροφίμων, Ηθική και Ασφάλεια των Τροφίμων, Δημόσια Υγεία και Διατροφικά Σκάνδαλα, Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών, Βιολογική Γεωργία.
- *Υπευθυνότητα και Πράσινη Επιχειρηματική Σκέψη:* Η συσχέτιση της σκέψης με την επαγγελματική επιτυχία. Σκέψη και διαδικασία κινήτρων. Διαδικασία λήψης αποφάσεων. Μοντέλα αποφάσεων. Οργανωσιακή επικοινωνία. Προβληματισμοί των Start ups. Η διαχείριση των αλλαγών και η σημασία της στο επιχειρείν. Η δεξιότητα της διαπραγμάτευσης. Μοντέλα ηγεσίας. Αρχές επιχειρηματικού σχεδίου. Ανάπτυξη στρατηγικής. Κοινωνική και περιβαλλοντική υπευθυνότητα: σημασία και ρόλος στην περίοδο της κρίσης. Η καινοτομία και η υπευθυνότητα ως μέσο ανάπτυξης των βιώσιμων επιχειρήσεων. Ο ρόλος της συνέργειας στη βιώσιμη επιχειρηματικότητα. Μελέτες περίπτωσης.
- *Ανάλυση Κύκλου Ζωής Προϊόντος:* Γενικές αρχές ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης επιχειρήσεων και οργανισμών. Η ανάγκη για ολιστική θεώρηση στο σχεδιασμό των προϊόντων. Η Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εισαγωγή στην ανάλυση κύκλου ζωής προϊόντων. Συνοπτική ιστορική αναδρομή και αναφορά στη θεωρητική θεμελίωση της μεθοδολογίας. Κριτήρια εφαρμογής της μεθόδου. Μελέτη σκοπιμότητας της ανάλυσης και προσδοκώμενα αποτελέσματα. Καθορισμός των ορίων του υπό εξέταση συστήματος. Συλλογή αξιόπιστων στοιχείων. Ορθές παραδοχές και απλουστεύσεις για την ανάλυση του

συστήματος. Σχεδιασμός και ανάπτυξη του αντιπροσωπευτικού μοντέλου ανάλυσης. Κανονικοποίηση των δεδομένων. Ανάλυση επιπτώσεων. Κατηγορίες επιπτώσεων. Κριτική αξιολόγηση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων. Παρουσιάσεις επιλεγμένων περιπτώσεων εφαρμογής της μεθοδολογία.

- *Βασισμένη στο Οικοσύστημα Διαχείριση:* Ορισμός, ιστορική εξέλιξη της έννοιας, διαφοροποίηση από παλιότερες προσεγγίσεις, περιορισμοί στην εφαρμογή. Βασικές αρχές, βήματα υλοποίησης, σκοποί και στόχοι. Οικολογική ακεραιότητα, ευστάθεια του οικοσυστήματος, σχέση βιοποικιλότητας και οικοσυστημικής λειτουργίας, προσαρμοζόμενη διαχείριση. Θεσμικά και κοινωνικά προβλήματα και παραδείγματα εργαλείων και εφαρμογών.
- *Οικονομική του Περιβάλλοντος:* Εισαγωγή. Οικονομική ανάπτυξη και ρύπανση του περιβάλλοντος. Οικολογία και οικονομική επιστήμη. Οικονομικοί παράγοντες ρύπανσης του περιβάλλοντος. Ποιότητα περιβάλλοντος και οικονομία. Καταστροφή του περιβάλλοντος και ατέλειες του οικονομικού συστήματος. Εξωτερικές οικονομίες. Δικαιώματα ιδιοκτησίας, εξωτερικές οικονομίες και περιβάλλον. Καταστροφή του περιβάλλοντος και οικονομία. Επιπτώσεις. Εθνικό προϊόν και περιβάλλον. Οικονομικές λύσεις των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Προσδιορισμός του επιθυμητού βαθμού ρύπανσης. Συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στον περιορισμό της ρύπανσης. Τύποι κρατικής περιβαλλοντικής παρέμβασης.
- *Θεσμικό Πλαίσιο Προστασίας Περιβάλλοντος και Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων:* Περιβαλλοντικές επιπτώσεις χρήσεων γης και ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο φυσικό, ανθρωπογενές και πολιτιστικό περιβάλλον. Θεσμικό πλαίσιο προστασίας περιβάλλοντος σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό Επίπεδο. Μέτρα προστασίας περιβάλλοντος και πολιτικές διαχείρισης. Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Ανάδειξη και προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Μελέτες περίπτωσης. Μέθοδοι εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Ειδίκευση Διαχείριση Περιβάλλοντος	Εβδομάδες / Ώρες ανά Εβδομάδα	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
Τρόφιμα, Υγεία και Περιβάλλον	12/2	5
Υπευθυνότητα και Πράσινη Επιχειρηματική Σκέψη	12/2	5
Ανάλυση Κύκλου Ζωής Προϊόντος	12/2	5
Βασισμένη στο Οικοσύστημα Διαχείριση	12/2	5
Οικονομική του Περιβάλλοντος	12/2	5
Θεσμικό Πλαίσιο Προστασίας Περιβάλλοντος και Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων	12/2	5
Σύνολο πιστωτικών μονάδων(ECTS)		30

Ειδίκευση: Βιώσιμη Εφοδιαστική Αλυσίδα

- *Διαχείριση Προμηθειών - Αγορών:* Το περιεχόμενο του μαθήματος εστιάζει στην κατανόηση του σχεδιασμού των προμηθειών και των σχετικών διαδικασιών, καθώς και τα διλήμματα σε σχέση με τις πηγές προμήθειας και την ποικιλία των προϊόντων που διαχειρίζεται μία επιχείρηση. Επίσης εξετάζεται και η διαχείριση αποθεμάτων που είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις προμήθειες/αγορές.
- *Διαδικασίες Αποθήκευσης και Μεταφορών/Διανομών:* Σκοπός του μαθήματος είναι η γνώση των υποδομών και πρακτικών που υιοθετούνται σε δύο από τις σημαντικότερες λειτουργίες των Logistics, την αποθήκευση και τις μεταφορές, μέσω αναλυτικής

περιγραφής των φάσεων οργάνωσης ενός αποθηκευτικού κέντρου (με έμφαση στο order-picking / εκτέλεση παραγγελιών), τα βασικά χαρακτηριστικών των μέσων μεταφοράς, καθώς επίσης και των παραγόντων που επηρεάζουν το κόστος και βασικών δεικτών αξιολόγησης.

- **Οικονομική του Περιβάλλοντος:** Εισαγωγή. Οικονομική ανάπτυξη και ρύπανση του περιβάλλοντος. Οικολογία και οικονομική επιστήμη. Οικονομικοί παράγοντες ρύπανσης του περιβάλλοντος. Ποιότητα περιβάλλοντος και οικονομία. Καταστροφή του περιβάλλοντος και ατέλειες του οικονομικού συστήματος. Εξωτερικές οικονομίες. Δικαιώματα ιδιοκτησίας, εξωτερικές οικονομίες και περιβάλλον. Καταστροφή του περιβάλλοντος και οικονομία. Επιπτώσεις. Εθνικό προϊόν και περιβάλλον. Οικονομικές λύσεις των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Προσδιορισμός του επιθυμητού βαθμού ρύπανσης. Συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στον περιορισμό της ρύπανσης. Τύποι κρατικής περιβαλλοντικής παρέμβασης.
- **Βιώσιμη καταναλωτική & επιχειρηματική συμπεριφορά:** Ο βασικός στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση των μεγάλων προκλήσεων που αντιμετωπίζουμε στην προσπάθεια επίτευξης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) στον κλάδο των επιχειρήσεων. Οι φοιτήτριες/φοιτητές θα είναι σε θέση να αναπτύσσουν κριτική σκέψη για τα οικονομικά συστήματα, τις τεχνολογίες, τη χρηματοδότηση και τις πολιτικές που συμβάλλουν στην επιτάχυνση μιας βιώσιμης μετάβασης των επιχειρήσεων σε όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας. Επιπλέον, θα αποκτήσουν γνώσεις για τη διαχείριση των πολλαπλών ζητημάτων που σχετίζονται με τη βιώσιμη κατανάλωση και την εφοδιαστική αλυσίδα.
- **Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης Εφοδιαστικής & Λειτουργιών:** Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση των πρακτικών διαχείρισης της πληροφορίας που συνοδεύει τη ροή των προϊόντων στην εφοδιαστική αλυσίδα, συμπεριλαμβανομένου της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων καθώς και των πληροφοριακών συστημάτων με σκοπό την υποστήριξη των λειτουργιών διακίνησης και αποθήκευσης (Warehouse Management Systems, Fleet Management Systems), αλλά και του συνόλου των λειτουργιών της επιχείρησης, όπως τα ERP.
- **Εφοδιαστική αλυσίδα Βιομηχανίας Τροφίμων:** Σκοπός του μαθήματος είναι η γνώση των βασικών πρακτικών που υιοθετούνται σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα αξίας στη βιομηχανία τροφίμων, ξεκινώντας από τις σύγχρονες εξελίξεις στον τομέα των τροφίμων και στη συνέχεια επικεντρώνοντας το μάθημα στις μεθόδους ποιότητας και Logistics που αποσκοπούν στην διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων στην παραγωγική διαδικασία αλλά και κατά την πορείας τους μέχρι την αγορά.

Ειδίκευση Βιώσιμη Εφοδιαστική Αλυσίδα	Εβδομάδες / Ώρες ανά εβδομάδα	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
Διαχείριση Προμηθειών - Αγορών	12/2	5
Διαδικασίες Αποθήκευσης & Μεταφορών/Διανομών	12/2	5
Οικονομική του Περιβάλλοντος	12/2	5
Βιώσιμη καταναλωτική & επιχειρηματική συμπεριφορά	12/2	5
Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης Εφοδιαστικής και Λειτουργιών	12/2	5
Εφοδιαστική αλυσίδα Βιομηχανίας Τροφίμων	12/2	5
Σύνολο πιστωτικών μονάδων (ECTS)		30

ΘΕΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ

Κοινό και για τις τρεις ειδικεύσεις	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
Διπλωματική εργασία	15
Σύνολο πιστωτικών μονάδων (ECTS)	15
Γενικό Σύνολο πιστωτικών μονάδων (ECTS)	75

Η διπλωματική εργασία μπορεί να έχει ερευνητικό ή αναπτυξιακό προσανατολισμό και μπορεί να πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με εξωτερικό φορέα. Η διδασκαλία των μαθημάτων του ΠΜΣ γίνεται στα Ελληνικά και/ή στα Αγγλικά. Η συγγραφή της Διπλωματικής Εργασίας μπορεί να γίνει στα Ελληνικά ή στα Αγγλικά. Η εκπαιδευτική διαδικασία οργανώνεται με πρότυπες μορφές εκπαίδευσης συνδυάζοντας διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις, που πραγματοποιούνται με σύγχρονους τρόπους, δια ζώσης και με ηλεκτρονικά μέσα όπως προδιαγράφεται στο κανονισμό σπουδών του Ιδρύματος.

Η τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων, η ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των εξαμήνων καθώς και η προσαρμογή τίτλων μαθημάτων και κατευθύνσεων μπορεί να γίνει με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και την έγκριση από τα αρμόδια όργανα του Πανεπιστημίου.

Άρθρο 7

Εξετάσεις και αξιολόγηση Μεταπτυχιακών Φοιτητών/Φοιτητριών

7.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δώδεκα (12) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου. Όλες οι υποχρεώσεις φοίτησης στο πλαίσιο των μαθημάτων, όπως η συγγραφή, παρουσίαση και παράδοση εργασιών, θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί πλήρως εντός της διάρκειας του εξαμήνου και μέχρι τη λήξη των εξετάσεων.

7.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ηλεκτρονική τάξη του μαθήματος.

7.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργαστηρίων κ.λπ. είναι υποχρεωτική. Ένας/Μία ΜΦ θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις) μόνο αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 75% των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος. Σε αντίθετη περίπτωση, ο/η ΜΦ υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος αναλαμβάνοντας επίσης εκ νέου τις απαιτούμενες από τον διδάσκοντα/τη διδάσκουσα εργασίες ή άλλες δραστηριότητες. Σε περίπτωση μη τήρησης των ανωτέρω μετά το πέρας του προβλεπόμενου από τον νόμο χρονικού διαστήματος, το θέμα παραπέμπεται στη ΣΕ του ΠΜΣ, η οποία εισηγείται την οριστική διαγραφή του/της ΜΦ από τα μητρώα του ΠΜΣ.

7.4 Η αξιολόγηση των ΜΦ και της επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του ΠΜΣ πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή με εκπόνηση εργασιών καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου, ή δύναται να στηριχθεί και σε ενδιάμεσες εξετάσεις προόδου ή να εφαρμοστεί συνδυασμός

όλων των παραπάνω. Τα κριτήρια και ο τρόπος αξιολόγησης ορίζονται από τον διδάσκοντα/την διδάσκουσα του κάθε μαθήματος, ανακοινώνονται στην αρχή κάθε εξαμήνου και περιγράφονται αναλυτικά στη σελίδα του μαθήματος στην πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης του Χαρακοπέιου Πανεπιστημίου. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας. Η βαθμολογική κλίμακα ορίζεται από το μηδέν έως το δέκα χρησιμοποιούμενου και του μισού (0,5) κατά την κρίση του διδάσκοντος/της διδάσκουσας. Προβιβάσιμοι βαθμοί είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα/την διδάσκουσα και εισάγονται/οριστικοποιούνται στο φοιτητολόγιο μέσα σε δύο (2) εβδομάδες το αργότερο από την εξέταση του μαθήματος. Σε περίπτωση που κατ' επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/διδάσκουσα, ο Διευθυντής/η Διευθύντρια του ΠΜΣ ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση του Τμήματος.

7.5 Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

7.6 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι και κατάλληλες προσαρμογές για την αξιολόγηση ΜΦ με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μετά από απόφαση της ΣΕ και εισήγηση του/της Συμβούλου Καθηγητή/Καθηγήτριας Φοιτητών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΦμΕΕΑ) του Πανεπιστημίου.

7.7 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο διδάσκων/η διδάσκουσα να διευκολύνει, με όποιο τρόπο θεωρεί ο ίδιος/η ίδια πρόσφορο, τον/την ΜΦ (π.χ. προφορική εξ αποστάσεως εξέταση). Κατά τις προφορικές εξετάσεις ο διδάσκων/η διδάσκουσα εξασφαλίζει ότι δεν θα παρευρίσκεται μόνος του/μόνη της με τον εξεταζόμενο/την εξεταζόμενη ΜΦ.

7.8 Μαθήματα στα οποία κάποιος δεν έλαβε προβιβάσιμο βαθμό, οφείλει να τα επαναλάβει. Ο/Η ΜΦ θεωρείται ότι έχει αποτύχει στο μάθημα όταν: (α) ο τελικός βαθμός του/της στο μάθημα είναι μικρότερος από το πέντε (05), (β) δεν έχει ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το μάθημα κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στο οποίο προσφέρεται το μάθημα, και (γ) δεν προσέρχεται στην εξέταση. Τονίζεται ότι σε περίπτωση εντοπισμού και διακρίβωσης λογοκλοπής σε εργασία του/της ΜΦ, η εργασία μηδενίζεται.

7.9 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφολωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από αίτημα του αρμόδιου διδάσκοντα/της αρμόδιας διδάσκουσας και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Ενστάσεις για τη βαθμολόγηση σε μάθημα, υποβάλλονται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων. Η ένσταση εξετάζεται από Επιτροπή που συστήνεται από τη Συνέλευση Τμήματος για τον σκοπό αυτό, ειδάλλως από τη ΣΕ. Η αναβαθμολόγηση πραγματοποιείται μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

7.10 Αν ο/η ΜΦ αποτύχει περισσότερες από δύο (2) φορές στο ίδιο μάθημα, ούτως ώστε σύμφωνα με όσα ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό να θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του/της, από τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ του Τμήματος, τα μέλη της οποίας έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος/η υπεύθυνη της εξέτασης διδάσκων/διδάσκουσα. Σε περίπτωση αποτυχίας του/της ΜΦ στην εξέτασή του/της από την τριμελή επιτροπή, η Συνέλευση του Τμήματος δύναται να αποφασίσει κατά περίπτωση, και μετά από συνεκτίμηση της συνολικής πορείας του/της, την εκ νέου παρακολούθηση του μαθήματος από τον/την ΜΦ ή τη διαγραφή του/της από το ΠΜΣ.

7.11 Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για ένα έτος. Προς διευκόλυνση των εξεταστικών διαδικασιών ο εξεταστής/η εξετάστρια διατηρεί, σε ιδιαίτερο αρχείο, τα θέματα που θέτει σε κάθε εξεταστική περίοδο.

7.12 Ο τελικός βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) προκύπτει από τη βαθμολογία του/της ΜΦ στα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών και στην Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία με βάση τους αντίστοιχους συντελεστές βαρύτητας. Αναλυτικά, ο τελικός βαθμός είναι το άθροισμα α) της μέσης βαθμολογίας του/της ΜΦ στα μαθήματα πολλαπλασιαζόμενης με το συντελεστή 0,8 και β) της μέσης βαθμολογίας στη Δ.Ε. πολλαπλασιαζόμενης με το συντελεστή 0,2. Για την αποτύπωση του τελικού βαθμού χρησιμοποιείται η παρακάτω δεκαβάθμια βαθμολογική κλίμακα με προσέγγιση στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο και χαρακτηρίζεται, με βάση την ακόλουθη βαθμολογική κλίμακα: Άριστα (10,00 έως 8,45), Λίαν καλώς (8,44 έως 6,95), Καλώς (6,94 έως 6,00). Για την απόκτηση ΔΜΣ κάθε ΜΦ οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των υποχρεωτικών μαθημάτων, να ολοκληρώσει την ΠΑ, να τακτοποιήσει τυχόν οικονομικές εκκρεμότητες, να ολοκληρώσει όλες τις υποχρεώσεις του προς άλλες υπηρεσίες του Πανεπιστημίου και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι 75 ECTS.

Άρθρο 8

Εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

8.1 Η ανάθεση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ) γίνεται μετά την παρακολούθηση όλων των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και την επιτυχή εξέταση σε αυτά, πλην το πολύ δύο (2).

8.2 Η ΜΔΕ πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που περιγράφονται στον παρόντα Κανονισμό και είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

8.3 Οι ΜΦ καταθέτουν ηλεκτρονικά στη Γραμματεία του ΠΜΣ αίτηση με το θέμα της διπλωματικής εργασίας τους, αφού προηγουμένως έχουν επικοινωνήσει και συνεργαστεί με τους διδάσκοντες/τις διδάσκουσες και έχουν λάβει τη σύμφωνη γνώμη τους. Η Γραμματεία του ΠΜΣ σε εύλογο χρονικό διάστημα κοινοποιεί σε ΜΦ και διδάσκοντες/διδάσκουσες τη λίστα των δηλωθέντων θεμάτων διπλωματικής εργασίας. Οι διδάσκοντες/διδάσκουσες ελέγχουν τα θέματα που τους/τις αφορούν και, εφόσον συμφωνούν, προτείνουν δύο ακόμα διδάσκοντες/διδάσκουσες προκειμένου να συγκροτηθεί η τριμελής εξεταστική επιτροπή για την αξιολόγηση της ΜΔΕ. Σε περίπτωση που οι διδάσκοντες/διδάσκουσες διαφωνούν σε κάτι (π.χ. με τη διατύπωση του θέματος κ.ά.), θα πρέπει να ενημερώσουν έγκαιρα τους/τις ΜΦ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και η όποια τυχόν αλλαγή προκύψει να ανακοινωθεί στη ΣΕ. Η ΣΕ, με βάση την οριστική λίστα δηλωθέντων θεμάτων ΜΔΕ, ορίζει τον επιβλέποντα/την επιβλέπουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την αξιολόγηση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων/η επιβλέπουσα. Τα θέματα ΔΕ ανακοινώνονται και εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Η γλώσσα συγγραφής της ΜΔΕ είναι η ελληνική (με εκτεταμένη περίληψη στην αγγλική), και σε ειδικές περιπτώσεις η αγγλική (με εκτεταμένη περίληψη στην ελληνική) με τη σύμφωνη γνώμη της ΣΕ, και ορίζεται μαζί με τον ορισμό του θέματος.

8.4 Ο τίτλος της εργασίας μπορεί να τροποποιηθεί κατόπιν αίτησης του/της ΜΦ και της σύμφωνης γνώμης του επιβλέποντος/της επιβλέπουσας προς τη ΣΕ του ΠΜΣ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής ή τροποποίησης του θέματος της διπλωματικής εργασίας.

8.5 Για να εγκριθεί η εργασία ο/η ΜΦ οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Κατά τη διάρκεια εκπόνησης της ΜΔΕ ο/η ΜΦ θα πρέπει υποχρεωτικά να έχει παρακολουθήσει δύο (2) τουλάχιστον δημόσιες υποστηρίξεις ΜΔΕ άλλου/άλλης ΜΦ του ΠΜΣ.

8.6 Ο Επιβλέπων/Η Επιβλέπουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της ΜΔΕ ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο ΠΜΣ, υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος: α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΑΕΙ) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΑΣΕΙ), β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρηθέντα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου ή άλλου Α.Ε.Ι., γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές, δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες, ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές, στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13^Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της ΣΕ του ΠΜΣ, δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη ΔΕΠ, ΕΕΠ, ΕΤΕΠ και ΕΔΙΠ του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο ΠΜΣ. Μετά από αιτιολογημένη αίτηση του υποψηφίου, δύναται η ΣΕ να εγκρίνει αντικατάσταση του επιβλέποντος ή μελών της εξεταστικής επιτροπής.

8.7 Ο αριθμός των ΜΔΕ που μπορεί να επιβλέπει κάθε διδάσκων/διδάσκουσα ορίζεται το τέσσερα (4).

8.8 Οι ΜΦ που εκπονούν ΜΔΕ θα πρέπει να έρχονται σε επικοινωνία με τον επιβλέποντα/την επιβλέπουσα σε τακτά χρονικά διαστήματα κατά το διάστημα εκπόνησης της εργασίας.

8.9 Σε προκαθορισμένη ώρα γίνεται δημόσια υποστήριξη της ΜΔΕ διάρκειας έως τριάντα (30) λεπτών ενώπιον των μελών της Τριμελούς επιτροπής, η οποία στη συνέχεια καταθέτει την τελική βαθμολογία της εργασίας. Η δημόσια υποστήριξη των ΜΔΕ πραγματοποιείται τρεις (3) φορές τον χρόνο, στο τέλος των εξεταστικών περιόδων.

8.10. Η αξιολόγηση της ΜΔΕ γίνεται με βάση τα παρακάτω κριτήρια: α) την πληρότητα και ποιότητα του περιεχομένου της, β) τον βαθμό κατανόησης του θέματος και ανταπόκρισης στις απαιτήσεις του, γ) την τοποθέτησή της σε σχέση με την τρέχουσα τεχνολογία και μεθοδολογία και τη διεθνή βιβλιογραφία, δ) την επιτυχή δημόσια υποστήριξη και εξέταση.

8.11 Ο βαθμός της ΜΔΕ προκύπτει από τον μέσο όρο των βαθμών των τριών εξεταστών/εξεταστριών και είναι ακέραιος αριθμός. Η εξέταση είναι επιτυχής αν ο τελικός βαθμός είναι ανώτερος ή ίσος του έξι (6).

8.12 Σε περίπτωση απόρριψης της ΜΔΕ καθορίζεται από τη ΣΕ νέα ημερομηνία αξιολόγησης τουλάχιστον τρεις (3) μήνες μετά την πρώτη κρίση. Κατά το διάστημα αυτό ο/η ΜΦ έχει υποχρέωση να κάνει τυχόν διορθώσεις που ζήτησε η Τριμελής επιτροπή.

8.13 Η ΜΔΕ είναι πρωτότυπο έργο του/της ΜΦ. Τα πνευματικά δικαιώματα της ΜΔΕ κατ' αρχήν, ανήκουν από κοινού και εξ ίσου στον/στην ΜΦ, στον επιβλέποντα/στην επιβλέπουσα και στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

8.14 Οι ΜΔΕ εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ιδρυματικό Αποθετήριο της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης (ΒΚΠ) του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, σύμφωνα με τη διαδικασία και τις προδιαγραφές που προβλέπονται στις αποφάσεις των Τμημάτων και τον Κανονισμό λειτουργίας της ΒΚΠ.

8.15 Η χρονική διάρκεια εκπόνησης, παράδοσης και επιτυχούς αξιολόγησης της ΜΔΕ δεν μπορεί να ξεπερνά τα δύο επιπλέον ακαδημαϊκά εξάμηνα μετά το τέλος των τεσσάρων (4) εξαμήνων σπουδών του ΠΜΣ. Ειδικότερα, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των τεσσάρων (4) ακαδημαϊκών εξαμήνων Σπουδών, ο/η ΜΦ έχει δικαίωμα παράτασης δύο (2) επιπλέον ακαδημαϊκών εξαμήνων, με στόχο την ολοκλήρωση, παράδοση στην τριμελή επιτροπή παρακολούθησης και επιτυχή αξιολόγηση της ΜΔΕ.

8.16 Η ΜΔΕ παραδίδεται σε τρία αντίτυπα στα μέλη της εξεταστικής επιτροπής. Ο/Η ΜΦ οφείλει να λάβει υπόψη του τις παρατηρήσεις των εξεταστών/εξεταστριών πριν από τη διαμόρφωση της τελικής μορφής της εργασίας, γεγονός που πιστοποιεί ο επιβλέπων/η επιβλέπουσα της ΜΔΕ. Στη συνέχεια ο/η ΜΦ οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, σε ημερομηνία που καθορίζεται από την επιτροπή, εντός μηνός από την υποβολή της οριστικής μορφής της εργασίας. Η βαθμολόγηση γίνεται με την κλίμακα 1-10 (άριστα 10, βάση 6) και ο τελικός βαθμός προκύπτει από τον μέσο όρο των βαθμών των τριών εξεταστών/εξεταστριών. Αν η βαθμολογική απόκλιση μεταξύ του βαθμού του επιβλέποντος/της επιβλέπουσας και αυτών των άλλων εξεταστών/εξεταστριών υπερβαίνει τους τρεις (3) βαθμούς, η ΣΕ ορίζει άλλον εξεταστή/άλλη εξετάστρια από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος με ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο, και ο τελικός βαθμός είναι ο μέσος όρος που προκύπτει από τον βαθμό του νέου βαθμολογητή/της νέας βαθμολογήτριας με τους δύο πλησιέστερους προς αυτόν. Η βαθμολογία κατατίθεται στη Γραμματεία του ΠΜΣ.

Άρθρο 9

Υποχρεώσεις και δικαιώματα μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών

9.1 Οι ΜΦ με την εγγραφή τους στο ΠΜΣ, αποδέχονται τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

α) Αποδέχονται τους κανόνες λειτουργίας του ΠΜΣ, όπως αναπτύσσονται στον παρόντα Κανονισμό, τις αποφάσεις των οργάνων του ΠΜΣ και αναγνωρίζουν το δικαίωμα της Συνέλευσης Τμήματος να αποφασίσει τη διαγραφή τους σε περίπτωση οριστικής αποτυχίας,

β) τις υποχρεώσεις που καθορίζει κάθε διδάσκων/διδάσκουσα, για τη διδακτική και βαθμολογική διαχείριση του μαθήματος ευθύνης του/της,

γ) αποδέχονται τις αντίστοιχες οικονομικές υποχρεώσεις και αναγνωρίζουν το δικαίωμα της Συνέλευσης του Τμήματος να αποφασίσει τη διαγραφή τους, σε περίπτωση μη τήρησής τους,

δ) η συμμετοχή των ΜΦ στις εκπαιδευτικές διαδικασίες (μαθήματα, σεμινάρια κ.λπ.) είναι υποχρεωτική. Τα προβλήματα που προκύπτουν σχετικά με την παρακολούθηση των μαθημάτων αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση αρχικά από τον διδάσκοντα/την διδάσκουσα και στη συνέχεια από τον Διευθυντή/την Διευθύντρια και τη ΣΕ του Π.Μ.Σ.,

ε) ημέρες μαθημάτων κατά τις οποίες τυχαίνει να είναι αργία δύνανται να μετατίθενται από τον διδάσκοντα/την διδάσκουσα για διεξαγωγή σε διαφορετική ημερομηνία,

στ) Δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις των μαθημάτων έχουν οι ΜΦ που έχουν συμπληρώσει το καθορισμένο ποσοστό παρακολούθησης των ωρών διδασκαλίας κάθε μαθήματος.

ζ) Οι ΜΦ οφείλουν να σέβονται την ακαδημαϊκή δεοντολογία και ιδίως τις προβλέψεις περί λογοκλοπής και πνευματικής ιδιοκτησίας.

9.2 Οι ΜΦ έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές/τις φοιτήτριες του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Σε κάθε ΜΦ, με την εγγραφή του/της στο ΠΜΣ, εκχωρούνται τα παρακάτω δικαιώματα: α)

δικαιούνται να αιτηθούν και να λάβουν απαλλαγή από την καταβολή των τελών, σύμφωνα με τους όρους και τις διαδικασίες που ορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις κατά το ακαδημαϊκό έτος σπουδών, β) δικαιούνται να λαμβάνουν υποτροφίες και να συμμετέχουν σε ανταποδοτικές δράσεις του ΠΜΣ, γ) το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο οφείλει να εξασφαλίζει στους/στις ΜΦ με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες τις απαραίτητες συνθήκες προσβασιμότητας, ώστε να δύνανται να ανταπεξέλθουν στο σύνολο των ακαδημαϊκών τους υποχρεώσεων. Το Τμήμα εφαρμόζει μέτρα μέσω των οποίων διασφαλίζεται το δικαίωμα αυτό, δ) δικαιούνται να κατοχυρώνουν πρόσθετες (μη υποχρεωτικές) δεξιότητες που αποκτούν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και δεν συνυπολογίζονται στον τελικό βαθμό, και να αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος.

9.3 Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο εξασφαλίζει στους/στις ΜΦ με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας του ΠΜΣ. Ο/Η Σύμβουλος Καθηγητής/Καθηγήτρια φοιτητών/φοιτητριών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη ΜΦ σε ακαδημαϊκά θέματα και θέματα φοίτησης ενώ το Κέντρο Ψυχολογικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης παρέχει ψυχολογική υποστήριξη.

9.4 Το Γραφείο Διασύνδεσης του Χαροκοπέιου παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη ΜΦ σε θέματα καριέρας, σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης.

9.5 Οι ΜΦ καλούνται να συμμετέχουν και νΦα παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του ΠΜΣ, διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του ΠΜΣ κ.ά.

9.6 Η Συνέλευση του Τμήματος Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης, μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή ΜΦ εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα κανονισμό,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,
- υποβάλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι/ίδιες.

9.7 Σε περίπτωση που ΜΦ διαγραφεί από το ΠΜΣ, μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

9.8 Οι ΜΦ μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/φοιτητριών, όπως το πρόγραμμα ERASMUS+, κατά την κείμενη νομοθεσία στο πλαίσιο των ισχυουσών Συμφωνιών του Τμήματος Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης με Πανεπιστήμια της αλλοδαπής. Στην περίπτωση αυτή ο μέγιστος αριθμός ECTS που μπορούν να αναγνωρίσουν είναι δεκαπέντε (15). Οι ΜΦ θα πρέπει να κάνουν αίτηση προς τη ΣΕ και να ακολουθήσουν τους όρους του προγράμματος. Το ΠΜΣ μπορούν να το παρακολουθήσουν και φοιτητές/φοιτήτριες από διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/φοιτητριών, όπως το πρόγραμμα ERASMUS+, σύμφωνα με τις συναφείς συνεργασίες.

9.9 Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ή σε δύο (2) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ίδιου ή άλλου Τμήματος, του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

9.10 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/διδάσκουσας από τους/τις ΜΦ, σύμφωνα με το άρθρο 56 του Κανονισμού Σπουδών του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της ΜΟΔΙΠ (βλ. και άρθρο 18).

9.11 Οι απόφοιτοι/απόφοιτες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

9.12 Για τη συμμετοχή τους στο ΠΜΣ «Βιώσιμη Ανάπτυξη» οι ΜΦ καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των δύο χιλιάδων και τετρακοσίων (2.400) ευρώ για το σύνολο του προγράμματος, το οποίο καταβάλλεται σε τέσσερις ισόποσες δόσεις των 600 ευρώ έκαστη, κατά την έναρξη και λήξη κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Η πρώτη δόση καταβάλλεται κατά την εγγραφή του/της ΜΦ και αποτελεί προϋπόθεση για την απόκτηση της φοιτητικής ιδιότητας. Σε περίπτωση μη τήρησης των οικονομικών υποχρεώσεων, ο/η ΜΦ διαγράφεται από το ΠΜΣ. Σε ειδικές περιπτώσεις η ΣΕ μπορεί, μετά από αίτημα του/της ΜΦ, να παρατείνει την περίοδο καταβολής των τελών φοίτησης. Οι ΜΦ σε περίπτωση που δεν μπορέσουν να ικανοποιήσουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες γίνονται δεκτοί/δεκτές ή εάν αποχωρήσουν από το Πρόγραμμα οποτεδήποτε μετά την εγγραφή τους στο ΠΜΣ δεν δικαιούνται να ζητήσουν επιστροφή των τελών φοίτησης που κατέβαλαν για τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα.

Άρθρο 10

Μηχανισμός διαχείρισης παραπόνων και ενστάσεων

10.1 Το ΠΜΣ εφαρμόζει Κανονισμό Λειτουργίας Μηχανισμού Διαχείρισης και Παραπόνων και Ενστάσεων (ΚαΛΜΔΠΕ) των ΜΦ με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων εκπαιδευτικών και διοικητικών υπηρεσιών σε ένα υγιές, φοιτητοκεντρικό ακαδημαϊκό περιβάλλον, που χαρακτηρίζεται από την αίσθηση ελευθερίας, δικαιοσύνης, ισότητας, συνεργασίας και σεβασμού μεταξύ όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας. Ο εν λόγω Μηχανισμός, συμβάλλει στον εντοπισμό και την επίλυση ζητημάτων που ανακύπτουν κατά τη λειτουργία του ΠΜΣ, επιδιώκει την αξιολόγηση και ανάλυση των γενεσιουργών αιτιών, αποσκοπεί στη διαρκή βελτίωση της συνολικής ακαδημαϊκής εμπειρίας των ΜΦ και δεν αντικαθιστά ούτε υποκαθιστά τη λειτουργία άλλων οργάνων ή φορέων του Ιδρύματος (π.χ. Πειθαρχικά Όργανα, Συνήγορο του Φοιτητή/της Φοιτήτριας, Δομή Υποστήριξης Προσωπικού και Φοιτητικού Πληθυσμού "Αικατερίνη Μαριδάκη-Κασσωτάκη" κ.ά.).

10.2 Ως "Παράπονο" ορίζεται η δυσαρέσκεια που μπορεί να εκδηλώσει ένας/μία ΜΦ, σχετικά με την ποιότητα των παρεχόμενων ακαδημαϊκών και διοικητικών υπηρεσιών στο πλαίσιο της λειτουργίας του ΠΜΣ. Η δυσαρέσκεια εκφράζεται επωνύμως, μπορεί να εκφραστεί γραπτώς ή προφορικώς και δεν εκφράζεται για λογαριασμό τρίτου προσώπου. Ως "Ενσταση" ορίζεται η γραπτή διατύπωση αντίρρησης ή αμφιβολίας που μπορεί να υποβάλει ένας/μία ΜΦ αναφορικά με εκκρεμή ή προβληματική επίλυση ζητήματος που τον/την απασχολεί.

10.3 Ο ανωτέρω μηχανισμός καταλαμβάνει το σύνολο του ενεργού φοιτητικού πληθυσμού του ΠΜΣ «Βιώσιμη Ανάπτυξη». Η εν λόγω διαδικασία αφορά σε κάθε μορφή δυσαρέσκειας που άπτεται της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών και διοικητικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του ΠΜΣ.

10.4 Αρμόδιο όργανο για την παρακολούθηση και ορθή εφαρμογή του ΚαΛΜΔΠΕ είναι ο Διευθυντής/η Διευθύντρια του ΠΜΣ. Σε περίπτωση που ο Διευθυντής/η Διευθύντρια του ΠΜΣ κρίνει ότι το ζήτημα υπερβαίνει τις αρμοδιότητές του/της, δύναται να το παραπέμψει στη ΣΕ.

10.5 Κατά την εφαρμογή της διαδικασίας, σε όλα της τα στάδια, τα εμπλεκόμενα πρόσωπα έχουν την υποχρέωση της τήρησης και προστασίας των προσωπικών δεδομένων, όπως αυτή καθορίζεται από την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία.

10.6 Διαδικασία Διαχείρισης Παραπόνων και Ενστάσεων

Ο Μηχανισμός Διαχείρισης Παραπόνων και Ενστάσεων λειτουργεί κατά τα ακόλουθα Στάδια:

1ο Στάδιο: Επιδιώκεται η επίλυση του Παραπόνου με απευθείας διαλογική συζήτηση μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Η συζήτηση μπορεί να διεξαχθεί και με την παρουσία διαμεσολαβητή/διαμεσολαβήτριας. Κατόπιν της συζήτησης, εάν η προτεινόμενη λύση ικανοποιεί και τα δύο εμπλεκόμενα μέρη, το θέμα θεωρείται λήξαν και δεν χρήζουν περαιτέρω ενέργειες. Εάν το ζήτημα δεν επιλυθεί, ακολουθείται το 2ο Στάδιο.

2ο Στάδιο: α) Το Παράπονο ή η Ένσταση υποβάλλεται γραπτώς στη Γραμματεία του ΠΜΣ, σε εύλογο χρονικό διάστημα από τον χρόνο εμφάνισης του προβλήματος. Για το σκοπό αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί προτυποποιημένη Φόρμα Παραπόνων και Ενστάσεων ή να υποβληθεί ως ελεύθερο κείμενο. Στο υποβληθέν έντυπο θα πρέπει να περιγράφονται με σαφήνεια και ακρίβεια τα πραγματικά περιστατικά, καθώς και οι τυχόν προσπάθειες επίλυσης του ζητήματος που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του 1ου Σταδίου. Το έντυπο μπορεί να συνοδεύεται από τεκμηριωτικό υλικό και πρωτοκολλείται στη Γραμματεία του ΠΜΣ. β) Η Γραμματεία του ΠΜΣ διαβιβάζει το Παράπονο ή την Ένσταση (μαζί με τυχόν συνοδευτικό υλικό) στον Διευθυντή/στην Διευθύντρια του ΠΜΣ, ο οποίος/η οποία προβαίνει στις ενδεδειγμένες ενέργειες για τη διερεύνηση και αντιμετώπιση του Παραπόνου ή Ένστασης. Αναλόγως της φύσης του ζητήματος, δύναται να καλέσει τον/την ΜΦ να εκθέσει τις απόψεις του/της. Για τον τρόπο επίλυσης του Παραπόνου ή Ένστασης, ο Διευθυντής/η Διευθύντρια του ΠΜΣ ενημερώνει τη ΣΕ του ΠΜΣ. γ) Η ΣΕ του ΠΜΣ δύναται να παραπέμψει το ζήτημα ή να ζητήσει τη συνδρομή άλλου αρμοδίου οργάνου ή Φορέα του Ιδρύματος, σε περίπτωση που κρίνει ότι αυτό υπερβαίνει τις αρμοδιότητές του ή χρήζει διαφορετικής αντιμετώπισης. δ) Η Ένσταση που υποβάλλει ΜΦ μπορεί να γίνει αποδεκτή ή να απορριφθεί. Σε περίπτωση απόρριψης, δεν επιτρέπεται η εκ νέου υποβολή Ένστασης για το ίδιο ζήτημα. ε) Σε περίπτωση που ο/η ΜΦ εξακολουθεί να ενίσταται στην έκβαση επίλυσης του ζητήματος, μπορεί να απευθυνθεί γραπτώς στο αρμόδιο όργανο του Ιδρύματος για εκ νέου διερεύνηση.

10.7 Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας διαχείρισης παραπόνων και ενστάσεων, ο/η ΜΦ ενημερώνεται εγγράφως από τη Γραμματεία του ΠΜΣ για την οριστική απόφαση σχετικά με το ζήτημά του. Δικαίωμα ενημέρωσης για επιλυθείσα υπόθεση δύναται να έχει τρίτο πρόσωπο, κατόπιν αίτησής του/της, υπό την προϋπόθεση ότι έχει -τεκμηριωμένα- έννομο συμφέρον.

10.8 Ο ΚαΛΜΔΠΕ εγκρίνεται από τη ΣΕ του ΠΜΣ και μπορεί να συμπληρωθεί, τροποποιηθεί και αναθεωρηθεί με απόφαση του ιδίου οργάνου.

Άρθρο 11

Ακαδημαϊκός Σύμβουλος ΠΜΣ

11.1 Ο θεσμός του Ακαδημαϊκού Συμβούλου στο ΠΜΣ συμβάλλει στην επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών και την βελτίωση της συνολικής ακαδημαϊκής εμπειρίας των ΜΦ.

11.2 Καθήκοντα Ακαδημαϊκού Συμβούλου μπορούν να ανατεθούν σε όλους τους διδάσκοντες/όλες τις διδάσκουσες του ΠΜΣ. Η ανάθεση των καθηκόντων γίνεται με απόφαση της ΣΕ του ΠΜΣ.

11.3 Για κάθε νέο/νέα ΜΦ ορίζεται Ακαδημαϊκός Σύμβουλος το αργότερο μέχρι έναν (1) μήνα από την ημερομηνία έναρξης των μαθημάτων.

11.4 Ο αριθμός των ΜΦ του ΠΜΣ ισοκατανέμεται μεταξύ των διδασκόντων/διδασκουσών του ΠΜΣ και ο ορισμός γίνεται με τυχαίο τρόπο.

11.5 Ο/Η Ακαδημαϊκός Σύμβουλος που ορίζεται για κάθε ΜΦ παραμένει ο ίδιος/η ίδια μέχρι την περάτωση των σπουδών.

11.6 Στα καθήκοντα του/της Ακαδημαϊκού Συμβούλου περιλαμβάνονται, εφόσον τους ζητηθεί: α) η ενημέρωση των ΜΦ για το όραμα του Μεταπτυχιακού Προγράμματος, τις επαγγελματικές δεξιότητες και τα προσόντα των αποφοίτων του προγράμματος, β) ο εντοπισμός των αναγκών και ενδιαφερόντων των ΜΦ, η υποστήριξη των κλίσεων και των δεξιοτήτων τους, γ) η διευκόλυνση των ΜΦ στις επαφές τους με τις υπηρεσίες και τα όργανα του Ιδρύματος, και η ενημέρωση σχετικά με τις παρεχόμενες από το Ίδρυμα υπηρεσίες προς φοιτητές/φοιτήτριες, δ) η παροχή πληροφόρησης για το περιεχόμενο των μαθημάτων, την χρήση των υποδομών των εργαστηρίων του ΠΜΣ, τους τρόπους αξιολόγησης των επιδόσεων των μαθημάτων, τους τρόπους μελέτης, τη βιβλιογραφία, ε) η παροχή συμβουλευτικής για την επιλογή θέματος διπλωματικών ή άλλων εργασιών, στ) η διερεύνηση ακαδημαϊκών, ερευνητικών και επαγγελματικών προοπτικών, ζ) η συζήτηση επί ζητημάτων που προκύπτουν με άλλους διδάσκοντες/άλλες διδάσκουσες.

11.7 Ο ρόλος του Ακαδημαϊκού Συμβούλου είναι επικουρικός/συμβουλευτικός και την τελική ευθύνη για τις επιλογές τους σε ζητήματα σπουδών φέρουν οι ίδιοι/ίδιες ΜΦ.

11.8 Ο/Η Ακαδημαϊκός Σύμβουλος συνεργάζεται, όπου απαιτείται, με άλλους φορείς και μονάδες του Ιδρύματος (π.χ. Δομή Υποστήριξης Προσωπικού και Φοιτητικού Πληθυσμού "Αικατερίνη Μαριδάκη-Κασσωτάκη", Γραφείο Διασύνδεσης, κ.ά.), με σκοπό την καλύτερη δυνατή παροχή συμβουλευτικής προς τους/τις ΜΦ.

11.9 Ο/Η Ακαδημαϊκός Σύμβουλος διαθέτει κατάλογο με τα στοιχεία επικοινωνίας των φοιτητών/-τριών που του/της έχουν ανατεθεί. Στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ ανακοινώνονται οι ώρες διαθεσιμότητας για συμβουλευτικές συναντήσεις με τους/τις ΜΦ.

11.10 Η συμβουλευτική συνάντηση μπορεί να γίνεται κατόπιν αιτήματος του/της ΜΦ ή με πρωτοβουλία του/της Ακαδημαϊκού Συμβούλου. Οι συμβουλευτικές συναντήσεις γίνονται κατ'ιδίαν, αλλά μπορούν να οργανώνονται και ομαδικά, για θέματα κοινού ενδιαφέροντος των ΜΦ.

11.11 Η Συμβουλευτική Συνάντηση μπορεί να πραγματοποιείται διά ζώσης ή εξ αποστάσεως.

11.12 Ο/Η Ακαδημαϊκός Σύμβουλος φροντίζει να έχει τουλάχιστον μία (1) Συμβουλευτική Συνάντηση ανά εξάμηνο με κάθε ΜΦ που του/της έχει ανατεθεί.

11.13 Για την πραγματοποίηση Συμβουλευτικής Συνάντησης παρέχεται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ ειδικό έντυπο Αίτησης Πραγματοποίησης Συμβουλευτικής Συνάντησης, το οποίο συμπληρώνεται από τον/την ΜΦ και υποβάλλεται στη Γραμματεία του ΠΜΣ.

11.14 Μετά την πραγματοποίηση Συμβουλευτικής Συνάντησης, και εφόσον από αυτή προκύπτουν ζητήματα που αφορούν την εν γένει λειτουργία του ΠΜΣ, ο/η Ακαδημαϊκός Σύμβουλος συντάσσει σύντομη ενημερωτική έκθεση που υποβάλλεται στον Διευθυντή/στην Διευθύντρια του ΠΜΣ.

Απαλλαγή τελών φοίτησης

12.1 Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές/φοιτήτριες του ΠΜΣ, που πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο ΠΜΣ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/απαλλασσόμενες δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/φοιτητριών που εισάγονται στο ΠΜΣ ανά ακαδημαϊκό έτος.

12.2 Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής και εγγραφής των φοιτητών/φοιτητριών των ΠΜΣ. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/υποψήφιας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε ΠΜΣ.

12.3 Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, ούτε οι πολίτες χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

12.4 Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

12.5 Εφόσον η ισχύουσα νομοθεσία θέτει ηλικιακό κριτήριο, συνιστάται, για λόγους χρηστής διοίκησης και ίσης μεταχείρισης, ως ημερομηνία γέννησης των φοιτητών/φοιτητριών να θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης.

12.6 Τα μέλη των κατηγοριών ΕΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, που γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι σύμφωνα με τη διάταξη 3.3. του παρόντος κανονισμού, απαλλάσσονται από την καταβολή τελών φοίτησης.

12.7 Το Πανεπιστήμιο μεριμνά για τη χορήγηση υποτροφιών σε ΜΦ βάσει ακαδημαϊκών κριτηρίων.

Άρθρο 13

Υποτροφίες και βραβεία

13.1 Το ΠΜΣ «Βιώσιμη Ανάπτυξη» χορηγεί υποτροφίες στους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες βάσει ακαδημαϊκών κριτηρίων. Συγκεκριμένα, στη μνήμη “Αναστασίου Τσίτουρα”, το ΠΜΣ Βιώσιμη Ανάπτυξη δίνει μία χρηματική υποτροφία στον φοιτητή με τον μεγαλύτερο μέσο όρο βαθμολογίας σε κάθε ειδίκευση στα μαθήματα των δύο εξαμήνων (που εξετάστηκαν και πέτυχαν στις κανονικές εξεταστικές) που διδάσκονται τα μαθήματα. Η έγκριση των δικαιούχων γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης. Το ύψος της κάθε υποτροφίας είναι 725 €.

13.2 Το Πρόγραμμα υποστηρίζει μια σειρά από δραστηριότητες ανταποδοτικού χαρακτήρα όπως: α) δωρεάν συμμετοχή με ή χωρίς ανακοίνωση των ΜΦ σε διεθνή ή και πανελλήνια Συνέδρια ή ακόμα και επιστημονικές ημερίδες που λαμβάνουν χώρα στο Πανεπιστήμιο και είναι συνδιοργανωτής το ΠΜΣ «Βιώσιμη Ανάπτυξη», β) συμμετοχή σε εκπαιδευτικές εκδρομές στο πλαίσιο των οποίων μέρος των εξόδων καλύπτεται από τον προϋπολογισμό του ΠΜΣ, γ) παρακολούθηση διαλέξεων στο πλαίσιο των οποίων προσκεκλημένοι από το ΠΜΣ, εξειδικευμένοι/εξειδικευμένες επιστήμονες, Έλληνες/Ελληνίδες και ξένοι/ξένες διαπραγματεύονται θέματα που αφορούν στις επιστημονικές περιοχές του ΠΜΣ. Το ΠΜΣ καλύπτει τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής των προσκεκλημένων ομιλητών/ομιλητριών, (δ) αγορά βιβλίων, ελληνόγλωσσων και ξενόγλωσσων, που οι ΜΦ χρειάζονται προκειμένου να τα αξιοποιήσουν στο πλαίσιο της μελέτης των διδακτικών ενοτήτων που διδάσκονται ή και στη βιβλιογραφική τεκμηρίωση των εργασιών τους.

Άρθρο 14

Υποδομή και χρηματοδότηση του ΠΜΣ

14.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του ΠΜΣ διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης καθώς και πρόσθετοι χώροι αιθουσών, γραφείων, εργαστηρίων και της Βιβλιοθήκης και του Κέντρου Πληροφόρησης του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.

14.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ γίνεται από υπάλληλο που διοικητικά ανήκει στη Γραμματεία του Τμήματος Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης.

14.3 Η χρηματοδότηση του ΠΜΣ μπορεί να προέρχεται από: α) τέλη φοίτησης, β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, γ) κληροδοτήματα, δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, ε) ιδίους πόρους του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

14.4 Η διαχείριση των πόρων του ΠΜΣ πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.

14.5 Οι πόροι του ΠΜΣ κατανέμονται ως εξής: α) Ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον ΕΛΚΕ. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του ΕΛΚΕ για την οικονομική διαχείριση του ΠΜΣ. Με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης που λαμβάνεται έως το τέλος Μαρτίου κάθε έτους αποφασίζεται αν το υπόλοιπο ποσό μετά από την αφαίρεση της παρακράτησης υπέρ ΕΛΚΕ μεταφέρεται στον τακτικό προϋπολογισμό ή διατίθεται για τη δημιουργία έργων/προγραμμάτων μέσω του ΕΛΚΕ με σκοπό την κάλυψη κατά προτεραιότητα των αναγκών ΠΜΣ που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης και την κάλυψη ερευνητικών, εκπαιδευτικών και λειτουργικών αναγκών του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Στα έσοδα του ΠΜΣ των περ. β) έως δ) της παρ. 11.3 πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ ΕΛΚΕ που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης, β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του ΠΜΣ διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του ΠΜΣ.

Άρθρο 15

Ανάθεση διδασκαλίας – Διδάσκοντες/Διδάσκουσες στο ΠΜΣ

15.1 Το διδακτικό έργο στο πλαίσιο του ΠΜΣ ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης, μετά από εισήγηση της ΣΕ, στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων/διδασκουσών: α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΑΕΙ) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΑΣΕΙ), β) ομότιμους καθηγητές/ομότιμες καθηγήτριες ή αφυπηρητήσαντα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου ή άλλου ΑΕΙ, γ) συνεργαζόμενους καθηγητές/συνεργαζόμενες καθηγήτριες, δ) εντεταλμένους διδάσκοντες/εντεταλμένες διδάσκουσες, ε) επισκέπτες καθηγητές/καθηγήτριες ή επισκέπτες ερευνητές/ερευνητήτριες, στ) ερευνητές/ερευνητήτριες και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13^Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής, ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ.

15.2 Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους/στις υποψήφιες διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/διδάσκουσας του ΠΜΣ.

15.3 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του ΠΜΣ πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της ΣΕ του ΠΜΣ. Οι αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Το ονοματεπώνυμο του διδάσκοντος/της διδάσκουσας, β) την ιδιότητά του/της (π.χ. μέλος ΔΕΠ, ΕΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ κ.ά.), γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/διδάσκουσα (μάθημα, σεμινάριο, εποπτεία), δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα ή σεμινάριο.

15.4 Υποχρέωση του προσκεκλημένου διδάσκοντα/της προσκεκλημένης διδάσκουσας είναι να τηρεί το εβδομαδιαίο πρόγραμμα διδασκαλίας, όπως αυτό έχει καθοριστεί από τη ΣΕ, και να ακολουθεί τους όρους εξέτασης και αξιολόγησης, όπως αυτοί περιγράφονται στον παρόντα Κανονισμό.

15.5 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

15.6 Για κάθε μάθημα του ΠΜΣ ορίζεται ένα μέλος ΔΕΠ ως υπεύθυνος/υπεύθυνη μαθήματος, ο οποίος/η οποία καλύπτει τουλάχιστον το ένα τρίτο (1/3) των διδακτέων ωρών του μαθήματος, το οποίο αντιστοιχεί σε δώδεκα (12) ώρες. Μέλος ΔΕΠ του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου δύναται να είναι υπεύθυνος/υπεύθυνη σε δύο (2) το πολύ μαθήματα ανά εξάμηνο σπουδών και ειδίκευση. Μέλος ΔΕΠ άλλου Πανεπιστημίου ή εξωτερικός/εξωτερική συνεργάτης δύναται να είναι Υπεύθυνος/Υπεύθυνη ή Διδάσκων/Διδάσκουσα σε ένα μάθημα ανά εξάμηνο.

15.7 Οι διδάσκοντες/διδάσκουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύναται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το ΠΜΣ.

Άρθρο 16

Απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

16.1 Ο/Η ΜΦ ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) με τη συμπλήρωση του απαιτούμενου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του ΔΜΣ, καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και όλων των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του ΠΜΣ. Η Συνέλευση διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ).

16.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/στην ΜΦ βεβαίωση περάτωσης σπουδών, τερματίζεται η φοιτητική του/της ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/της στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

16.3 Το ΔΜΣ πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό με βάση την ακόλουθη βαθμολογική κλίμακα: Άριστα (10,00 έως 8,45), Λίαν καλώς (8,44 έως 6,95), Καλώς (6,94 έως 6,00).

16.4 Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) είναι δημόσιο έγγραφο και ο τύπος του ορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου. Το δίπλωμα απονέμεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών και ανακήρυξή του/της ΜΦ σε διπλωματούχο, σε ειδική πανηγυρική τελετή καθομολόγησης (ορκωμοσίας) και απονομής διπλωμάτων ενώπιον των Πρυτανικών Αρχών και του/της Προέδρου του Τμήματος ή νομίμων αναπληρωτών τους.

16.5 Το ΠΜΣ απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) στις παρακάτω τρεις ειδικεύσεις: α) Τοπική Ανάπτυξη και Έξυπνες Πόλεις, β) Διαχείριση Περιβάλλοντος, γ) Βιώσιμη Εφοδιαστική Αλυσίδα. Το ΔΜΣ αναγράφει τον τίτλο του ΠΜΣ και της ειδίκευσης, και η μορφή του καθορίζεται από τον Κανονισμό Σπουδών του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.

Άρθρο 17

Ορκωμοσία

17.1 Η ορκωμοσία γίνεται μετά το πέρας των εξεταστικών περιόδων Ιουνίου, Σεπτεμβρίου και Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου. Η ημερομηνία ορκωμοσίας αποφασίζεται από τις Πρυτανικές Αρχές και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου τουλάχιστον τρεις (3) εβδομάδες νωρίτερα.

17.2 Για τη συμμετοχή στην τελετή καθομολόγησης και τη λήψη του ΔΜΣ, οι απόφοιτοι/απόφοιτες καλούνται να υποβάλουν αίτηση ορκωμοσίας στη Γραμματεία του ΠΜΣ, σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται από αυτή. Οι απόφοιτοι/απόφοιτες, οφείλουν έως την ημερομηνία της αίτησης ορκωμοσίας τους να έχουν τακτοποιήσει τυχόν εκκρεμότητες, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τα Τμήματα. Στην αίτησή τους δηλώνουν αν επιθυμούν να δώσουν θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο.

17.3 Κατά την τελετή καθομολόγησης, αναγιγνώσκεται όρκος, στον οποίο δύναται να γίνεται επίκληση στον Θεό. Το κείμενο της καθομολόγησης απαγγέλλεται από τον/την πρωτεύσαντα/σα σε βαθμό του ΠΜΣ, σύμφωνα με την δηλωθείσα επιθυμία του/της (ανεξάρτητα από την ημερομηνία ανακήρυξης διπλωματούχου και της διάρκειας των σπουδών).

17.4 Οι διπλωματούχοι/διπλωματούχες ορκίζονται ανατείνοντας το δεξί χέρι και καλούνται κατ' αλφαβητική σειρά.

17.5 Το κείμενο του όρκου έχει ως εξής: *«Προ του/της Πρυτάνεως του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, του οποίου ο μεταπτυχιακός τίτλος μου απονέμεται σήμερα, καθομολογώ δημοσία, ταύτην την επίσημον υπόσχεσιν: Θα υπηρετήσω εις την ζωήν μου την επιστήμην ταύτην με κοσμιότητα ηθών και σεμνότητα τρόπων και με όσιν μοι είναι δυνατόν ενθερμοτέραν αφοσίωσιν. Θα την προαγάγω επί το τελειότερον και θα την αγλαΐσω επί το λαμπρότερον δια την ολονέν επί περισσοτέρους εξάπλωσιν του θείου φωτός της αληθείας. Και θ' αποφεύγω να επιδεικνύω κενόσοφον προπέτειαν, αντιστρατευόμενος/αντιστρατευομένη τας ορθάς διδασκαλίας των άλλων και να διδάσκω αντίθετα των όσων ο ίδιος/η ίδια καλώς πιστεύω, κατηλεύτεν/κατηλεύουσα την επιστήμην ή καταισχύνων/καταισχύνουσα του/της επιστήμονος το υψηλόν λειτούργημα. Εις την επίσημον της ώρας ταύτης υπόσχεσίν μου, είθε να με συνοδεύουν πάντοτε αι ευχαί των σεβαστών μου Διδασκάλων». Σε περίπτωση που ο/η πρωτεύσας/-σα επιθυμεί να κάνει κάνει επίκληση στον Θεό, στο τέλος του όρκου προστίθεται η φράση "και είθε να μου είναι ο Θεός αρωγός καθ' όλην μου την ζωήν».*

17.6 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς ολοκλήρωσης των σπουδών. Για ειδικούς λόγους, κατόπιν αίτησης που υποβάλλεται προς τη Γραμματεία του ΠΜΣ και εξετάζεται από τη ΣΕ, ο/η απόφοιτος μπορεί να ζητήσει τη χορήγηση του ΔΜΣ χωρίς να συμμετάσχει στην τελετή ορκωμοσίας, υπό την προϋπόθεση ότι έχει κάνει αίτηση ορκωμοσίας και έχει τακτοποιήσει τυχόν εκκρεμότητες.

Άρθρο 18

Αξιολόγηση του ΠΜΣ

18.1 Το ΠΜΣ αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης / πιστοποίησης του Τμήματος από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε ΠΜΣ, ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους/τις ΜΦ, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το ΠΜΣ, κατά το στάδιο της αξιολόγησής του, κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/φοιτητριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

18.2 Η εσωτερική αξιολόγηση του ΠΜΣ πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του ΠΜΣ και πιο συγκεκριμένα, οι ΜΦ, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της ΣΕ του ΠΜΣ.

18.3 Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ. Η εσωτερική αξιολόγηση του ΠΜΣ περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του. Αναλυτικότερα αξιολογούνται: α) το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών και ο σύγχρονος χαρακτήρας του, β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/τις ΜΦ, γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των ΜΦ από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον, δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση, μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι ΜΦ του ΠΜΣ που αφορά στο περιεχόμενο, τη διάρθρωση, τους στόχους, τη χρησιμότητα, την ύλη, τον τρόπο αξιολόγησης του μαθήματος, την οργάνωση και ποιότητα της ηλεκτρονικής τάξης του μαθήματος και τις αποκτηθείσες γνώσεις και δεξιότητες.

18.4 Τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης αποτυπώνονται σε έκθεση που συντάσσεται από τη ΜΟΔΙΠ, στην οποία περιγράφονται αναλυτικά τα ευρήματα της αξιολόγησης, οι προτεινόμενες βελτιωτικές ενέργειες, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους, οι εμπλεκόμενοι/εμπλεκόμενες σε αυτές και οι απαιτούμενοι πόροι. Εν συνεχεία τα αποτελέσματα της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης θα συζητηθούν σε ειδική συνάντηση που θα οργανωθεί από τον Διευθυντή/την Διευθύντρια του ΠΜΣ με τους διδάσκοντες και τα μέλη της διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης του ΠΜΣ.

Ο Διευθυντής/Η Διευθύντρια του ΠΜΣ και η ΣΕ είναι αρμόδιοι να προχωρήσουν, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες/τις διδάσκουσες στην κατάρτιση εισήγησης για τη βελτίωση των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών, όπου απαιτείται, με βάση την αξιολόγηση των φοιτητών/φοιτητριών.

Η διαδικασία της ετήσιας Εσωτερικής Αξιολόγησης αναδεικνύει τα δυνατά και αδύνατα στοιχεία της λειτουργίας του ΠΜΣ και στοχεύει, μεταξύ άλλων, στην θέσπιση νέων στόχων και την αντιστοίχισή τους με τα επιθυμητά επίπεδα ποιότητας.

Όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση του ΠΜΣ θα ενημερώνονται μέσω ειδικού κειμένου που θα στέλνεται στους λογαριασμούς του ηλεκτρονικού τους ταχυδρομείου, για τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης, τις αλλαγές που επήλθαν στο ΠΜΣ ως αποτέλεσμα των συμπερασμάτων και των ενεργειών βελτίωσης που υιοθετήθηκαν και για την ετήσια στοχοθεσία του νέου έτους.

Μέσω των εν λόγω διαδικασιών εσωτερικής αξιολόγησης του ΠΜΣ “Βιώσιμη Ανάπτυξη”, επιδιώκεται η συνεχής βελτίωση της ποιότητας των σπουδών και των παροχών του προγράμματος, η διασφάλιση της βιωσιμότητας και η επάρκεια των πόρων και των υποδομών που απαιτούνται για την υλοποίηση του, η ανατροφοδότηση των διδασκόντων/διδασκουσών ώστε να βελτιώσουν την διδακτική του προσέγγιση, και γενικότερα η βελτίωση όλων των διεργασιών βάσει των οποίων υλοποιείται το ΠΜΣ «Βιώσιμη Ανάπτυξη».

18.5 Κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ, με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή/της απερχόμενης Διευθύντριας, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του ΠΜΣ, καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του ΠΜΣ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο Τμήμα.

Άρθρο 19

Χρονική διάρκεια λειτουργίας του ΠΜΣ

Το ΠΜΣ θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2027-2028, εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 20

Μεταβατικές διατάξεις

Οι ήδη εγγεγραμμένοι φοιτητές/εγγεγραμμένες φοιτήτριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον παρόντα Κανονισμό. Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Διατριβών του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου ή στον παρόντα Κανονισμό, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του ΠΜΣ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.